

Naš tedenik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XVI. / ŠTEVILKA 3

CELOVEC, DNE 20. JANUARJA 1966

CENA 2.— ŠILINGA

Načela krščanske demokracije

II.

V Evropi so stranke, ki se izrecno nazivajo krščanske ali krščansko-demokratske ali pa krščansko usmerjenost poudarjajo vsaj v svojih programih.

Kaj pomeni vzdevek krščanski ali katoliški, kaj more in sme pomeniti, kadar si ga nadene politična stranka?

Prvič to ime ne pomeni, da je stranka verska organizacija, kot so n. pr. katoliška verska društva. Program in naloge le teh so verske in taka društva so direktno podrejena cerkveni oblasti. Krščanska stranka ne more biti nikdar krščanska v tem pomenu, to je, da bi bila verska stranka. To je le politična svotna organizacija, v kateri si katoličani prizadevajo ostvariti načela o svetni skupni blaginji v skladu s krščanskimi načeli, se pravi z načeli naravnega prava, kot jih je ohranjala in razvijala krščanska tradicija in ki jih označja Cerkev.

Naziv »krščanska demokracija« tudi ne pomeni in ne more pomeniti monopola, da bi ljudje, ki so v taki stranki, smeli dvomiti o krščanstvu tistih, ki se jim ne pridružijo v političnem gibanju zgolj iz političnih razlogov.

Toda ali se ima sploh kako politično gibanje pravico imenovati krščansko, če je po svojem bistvu nekaj svetnega? Da, v kolikor ta naziv pomeni program in voljo delati politično v skladu s krščanskimi načeli. Na podoben način se smejo tudi prosvetna društva — ki so prav tako prosvetna — imenovati katoliška. Po vsem, kar je bilo povedano, ne more biti dvoma, da imajo katoličani s katoliškega stališča pravico si organizirati krščansko oz. katoliško demokratsko stranko.

Toda ali je krščansko-demokratska stranka dejansko potrebna? Na to ni mogoč splošen, načelen odgovor, saj je to vprašanje praktičnega značaja, ki ga je treba reševati po trezni presoji dejanskega političnega položaja.

Če so osnovna načela, na katerih temelji krščanska demokracija, v političnem življenju kakega naroda na splošno sprejeta, da jih priznava tudi pretežna večina strank, je posebna krščansko-demokratska stranka odveč. Kjer pa se ta načela osporavajo in obstoje znatna politična gibanja, ki zanikajo in izpodkopavajo naravne krščanske osnove družbe in države, imajo kajpada katoličani posebno dolžnost zastaviti delo za ohranitev osnov družbe in za ostvareitev prave skupne blaginje.

Prva dolžnost krščanske demokracije je, vedno odločno braniti te pravice in storiti vse, da je njih izvrševanje zagotovljeno slehernemu državljanu. To so predvsem: pravica do življenja, poklica, do dela in pravične plače, do privatne lastnine; pravica do pravne in socialne varnosti, do svobode mišljenja, do izražanja v okviru naravnega prava in skupne blaginje, svoboda vere in bogočastja v okviru javnega reda.

Še posebej je treba omeniti zahteve socialne pravičnosti — vključene v naštetih pravicah — na gospodarskem področju, saj je gospodarska politika dandanes ena najvažnejših sestavin politike na sploh. Nje namen je ustvariti pogoje, ki skupnosti državljanov zagotove zadostno materialno osnovo za osebni in splošni kulturni razvoj.

Prav tako je treba poudariti važnost mednarodne solidarnosti in mednarodnega sodelovanja. Nikdar v zgodovini ni bila potreba po tem večja. Tudi to je zahteva naravnega prava in krščanske ideje o bratstvu vseh ljudi in mora biti eno osnovnih načel krščanske demokracije.

Zadnji odmor v Vietnamu

Mirovna ofenziva Združenih držav Amerike gre h koncu

V Vietnamu se bližajo odločitve velikega pomena. Od včeraj miruje orožje na obeh frontah. To premirje bo trajalo do nedelje: vietnamsko ljudstvo praznuje namreč novo leto. Združene ameriške države bodo premirje izrabile za najboljšo propagandno ofenzivo, da bi na ta način čim več gverilcev zbežalo na njih stran. V vseh vietnamskih pokrajinah bodo odvrgli nič manj kot 140 milijonov letakov z garancijo, da se jim pri tem ne bo nič hudega zgodilo.

Hkrati pa je jasno, da Washington po poteku premirja resno misli na obnoveitev vseh vojaških akcij, če Severni Vietnam do nedelje ne pokaže dobre volje, da je pripravljen se pogajati.

Kakor poroča časopis »New York Times«, je Washington pripravljen čakati na odgovor s komunistične strani le do nedelje zvečer. Nejasno je še, ali naj bi istočasno z ostalimi vojnimi akcijami obnovili tudi letalske napade na Severni Vietnam, ali pa naj bi se vojna omejila zaenkrat le na Južni Vietnam. S tem naj bi dali komunistom priložnost še nekaj dni za premislek.

Neuradno so nekateri severnovietnamski politiki in diplomati ter zastopniki Vietkong v Hanoiu in Alžiru dali vedeti, da so pripravljene se pogajati, ne da bi poprej ameriške oborožene sile zapustile Južni Vietnam. Ta poročila so prinesli trije Ame-

grebu premiera Šastrija sestel s sovjetskim ministrskim predsednikom Kosiginom, dejal, da Severni Vietnam ni pripravljen se pogajati. Humphrey je tudi potrdil, da Sovjetska zveza ni v skrbeh kaj bodo napravile Združene države v Vietnamu, temveč kakšne korake bo podvzela tam rdeča Kitajska.

Voditelji vseh mirovni misij so na poti domov: zunanji minister Dean Rusk, izredni veleposlanik Harriman in podpredsednik Humphrey se vračajo v Združene države Amerike.

Voditelj sovjetske delegacije Šeljevin, ki se je te dni razgovarjal s severnovietnamskimi državniki v Hanoiu, je prispel v torek v sibirsko mesto Irkutsk, kjer se je pridružil prvemu tajniku komunistične partije Sovjetske zveze Brežnjev, ki se je tudi vrnil iz mongolskega glavnega mesta Ulan Batorja.

Pogovori Leonida Brežnjeva z mongol-

Zbor zaupnikov Narodnega sveta koroških Slovencev

se bo sestel v četrtek, dne 27. januarja 1966, v prosvetni dvorani Mohorjevega doma v Celovcu.

DNEVNI RED:

Referata:

Koroški Slovenci in državnozborske volitve; govori dr. Valentin Inzko.
Politično delo v prihodnjih mesecih; govori dr. Reginald Vospornik.
Razgovor.
Zaključna beseda.

Začetek ob 9. uri dopoldan.

Narodni svet koroških Slovencev

rikanci, ki delujejo v »komiteju proti vietnamski vojni«.

Neki drug Amerikanec se je pogajal v Alžiru z zastopniki Vietkong. Tudi tam je dobil odgovor, da so gverilci pripravljene na pogajanja tudi v navzočnosti ameriških vojaških enot, če Amerikanci priznajo narodno osvobodilno fronto kot enakovrednega partnerja. Vendar tudi ta vest ni uradno potrjena.

Nasprotno pa je ameriški podpredsednik Humphrey, ki se je v New Delhiju ob po-

skimi predstavniki so bili nadaljevanje obojestransko koristne izmenjave mnenj iz lanskega leta. Mongolski voditelji pod vodstvom Cedenbala so bili lani kar trikrat v Moskvi. V Ulan Batorju je Brežnjev sklenil z mongolsko vlado 20-letno prijateljsko in vojaško pogodbo med Sovjetsko zvezo in Mongolijo, v kateri je jasno povedano, da prevzema Sovjetska zveza vojaško obrambo Mongolije. Aleksander Šeljevin pa je v Hanoiu zagotovil Severnemu Vietnamu vso vojaško podporo.

Moskva — Peking ponovno v laseh

Sovjetska zveza ni sprejela kitajske protestne note

Rdeča Kitajska in Sovjetska zveza sta se zopet sprli. Posledice tega trenutno še niso vidne, bi pa mogle vplivati na medsebojne odnose. Pred kratkim je namreč Sovjetska zveza obdolžila komunistično Kitajsko, da ovira z vsemi sredstvi prevoz sovjetskega vojaškega materiala za Severni Vietnam. Na to je kitajska vlada uradno zahtevala od sovjetske vlade, naj zanika vse obtožbe. Kitajsko protestno noto pa ni hotel sprejeti niti sovjetski veleposlanik v Pekingu niti sovjetsko zunanje ministrstvo; oba sta

jo enostavno odklonila, češ da so trditve v kitajski protestni noti neresnične. V tem protestu kitajske vlade je rečeno, da oni niso nikdar ovirali takšnih prevozov sovjetskega orožja ali da bi jih celo zaračunavali.

Dogodek spominja na najostrejši spor med Združenimi državami Amerike in Sovjetsko zvezo v času hladne vojne. Pomembno je pri tem tudi, da se je novi spor med rdečo Kitajsko in Sovjetsko zvezo odigral na vladni in ne na strankini ravni.

S seje ožjega odbora Narodnega sveta

V četrtek, dne 13. januarja 1966, so obdelali odborniki Narodnega sveta na odborovi seji v Celovcu vrsto važnih vprašanj. Po poročilu o nedavnem obisku delegacij obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev v Sloveniji, razgovoru o problemih v zvezi s političnimi prilikami v deželi in državi, je odbor premočil vsestransko položaj, v katerem se nahajamo pred državnozborskimi volitvami. Spričo dejstva, da je na državni ravni oblikovala Ljudska stranka po vrsti zelo uglednih političnih osebnosti v preteklih 20 letih močno javno življenje po krščanskih načelih, so odborniki Narodnega sveta sklenili, da podprejo ob vstopu v novo desetletje politične dejavnosti avstrijskih strank pri državnozborskih volitvah stranko, ki ji načeluje zvezni kancler dr. Josef Klaus. Obče znano je, da je Klaus prepričan katoličan. Uresničitev njegovega evropskega političnega koncepta pa bi pomenila za Avstrijo nadaljnji kulturni in gospodarski razmah ter izgraditev prijateljskih odnosov z vsemi evropskimi državami.

Iz tega vidika je prišlo na seji Narodnega sveta do sklepa, da bomo podprli koroški Slovenci pri volitvah v državni zbor Avstrijsko ljudsko stranko.

Indira Gandhi indijski premier

V sredo je bila v Indiji izvoljena za novega ministrskega predsednika gospa Indira Handhi, do sedaj minister za informacije. Novi premier gospa Indira Gandhi je hči pred par leti umrlega ministrskega predsednika Nehruja.

Ponesrečen upor v Nigeriji

V Nigeriji se je uprl del vojske in v severnem delu države, v mestu Kadunu postavil revolucionarni svet, ki si je nadel nalogo boriti se proti korupciji. Uporniki so pripeljali s seboj dosedanega ministrskega predsednika zvezne vlade Abubakerja Balevo.

Obrambni minister Ironsi pa je ostal zvest vladi. Sprejel je ponudbo preostalih ministrov, naj sestavi začasno vlado in obvaruje zakonitost in red. Vojska pod vodstvom generala Aguya Ironsija je že prevzela službo predsedniškega kabineta, ministrskega predsednika in skupščine.

Ironsi nosi tudi odlikovanje zlate časti za zasluge avstrijske republike kot priznanje, ko je v času zmešnjav v Kongu rešil avstrijske vojake v enoti Organizacije združenih narodov iz oblasti kongoških upornikov.

KRVOPRELITJE V INDONEZIJU

Malezijska vlada je minuli teden potrdila domnevanja, da je bilo v Indoneziji od državnega udara sem poklanih in ubitih več kot sto tisoč indonezijskih komunistov. V poročilu malezijske vlade je rečeno, da razpolaga ona z verodostojnimi podatki o položaju. S tem so vesti o obsegu krvoprelitja v Indoneziji prvič potrdili z uradne strani.

K R A T K E V E S T I

• Tri tisoč učenk in učencev slovenskih šol na ozemlju okoli Kopra ob Jadranskem morju se uči italijanščine, ker se njihovi starši in oblasti zavedajo, kako je važno v današnjih modernih časih znati še jezik sosednje države. Čudno je, da ravno med našimi ljudmi po vaseh dobiš take, ki se ne pobrigajo, da bi se njihovi otroci izpopolnili v njihovem domačem jeziku, ki so ga prejeli od svojih staršev. Dragoceno dediščino zametavajo.

Politični teden

Po svetu . . .

ZAČASNI INDIJSKI PREDSEDNIK GULZARILAL NANDA

Takoj, ko se je zvedelo za tako tragično smrt Lala Bahadura Šastrija v Taškentu, v Sovjetski zvezi, je poklical indijski predsednik Radakrišnan k sebi notranjega ministra Gulzarilala Nando, kjer je prisegel kot začasni ministrski predsednik, dokler ne bo imenovan Šastrijev naslednik. Nanda je gospodarstvenik. Tudi leta 1964, ko je umrl Nehru, je Nanda začasno prevzel službo ministrskega predsednika. Pozneje je bil imenovan za notranjega ministra; sedaj je star 67 let.

Pogovori o nasledstvu pokojnega Šastrija so se že pričeli pretekli teden. Vodja vladajoče kongresne stranke Kumaraswami Kamaraj se je že sestel z začasnim posle-

Indijski notranji minister Gulzarilal Nanda je bil imenovan za začasnega ministrskega predsednika po tragični smrti premiera Lal Bahadurja Šastrija v Taškentu v Sovjetski zvezi.

vodečim ministrskim predsednikom Nando. Ta ima pravzaprav še največ izgledov, da ga bodo izvolili za novega ministrskega predsednika. Drugi kandidati za mesto vladnega vodje so še: obrambni minister Šavan, Nehrujeva hčerka Indira Gandhi, tačas minister za informacije in pa vodja desnega krila kongresne stranke Moradži Desai. Začasni ministrski predsednik Nanda je zmerni levi socialist. Sam se označuje za socialista, ne pa za marksista.

OBOROŽEVANJE ZAHODNE NEMČIJE

Nobena tajnost ni več, da se Zahodna Nemčija oborožuje zelo hitro in izdatno. Po podatkih bonnskega obrambnega ministrstva bo vojna mornarica ta mesec dobila sedem novih ladij različnega tipa. Ob koncu lanskega leta je imela zahodnonemška vojna mornarica skupno 253 ladij in 215 letal.

V letnem poročilu obrambnega ministrstva je rečeno, da je nemška vojska v glavnem uresničila vse oborožitvene načrte. Zahodnonemške oborožene sile so konec lanskega leta štejele 600.000 ljudi. Dvanajst kopenskih divizij, ki jih je mogoče kaj hitro spremeniti v korpuse, je opremljenih z najmodernejšim orožjem in tudi z raketaimi raznih tipov. Oborožene sile štejejo skupno 436.000 vojakov; od teh jih je 272 tisoč v kopenskih enotah, 96.000 v letalstvu, 31.000 v vojni mornarici, 37.000 pa v osrednjih poveljstvih ali pa sestavljajo teritorialno obrambo. Preostalih 150.000 civilistov pa je zaposlenih v vojaških ustanovah in enotah.

Poleg tega piše zahodnonemški časopis »Reinische Post«, da Zah. Nemčija gradi velika oporišča na Portugalskem. Bonn je že leta 1960 sklenil s Portugalsko pogodbo o vojaškem sodelovanju. Predlanskim so skušali nabaviti kanadska lovna letala za Portugalsko, da bi jih poslali proti angolskim upornikom v Afriki. Kakor piše »Reinische Post«, bodo že čez dve leti dogradili največje oporišče zahodnonemške vojske v tujini, ki ga gradijo v bližini portugalskega mesta Beja, 150 kilometrov jugovzhodno od Lizbone. Na površini 800 hektarov bodo zgradili velike pristajalne steze, hangarje, delavnice, bolnišnice in poslopja za 500 družin.

Ta dela nadzoruje precejšen zahodno-

nemški vojaški oddelek pod poveljstvom generala Beckerja. Dve veliki pristajalni stezi bosta namenjeni za pristajanje vseh vrst zahodnonemških letal. Oporišče bo povezano s skladiščem, v katerem bodo imeli spravljene najvažnejše rezervne dele za vojaška in transportna letala. V sosednjem kraju Castelos pa gradijo še eno skladišče. Poleg tega bodo zgradili tudi posebno pristajališče v bližini mesta Beja, kjer bodo raztovarjali vojaški material, ki prihaja iz Združenih držav Amerike. Skupno vrednost gradnje tega oporišča »Bundeswehra« cenijo časopis »Reinische Post« na 140 milijonov mark.

NOVA VLADA V FRANCIJI . . .

V soboto minulega tedna so v Franciji že drugič svečano ustoličili generala de Gaulleja za francoskega državnega predsednika in to za dobo sedmih let. Kakor znano je bil de Gaulle izvoljen s splošnim ljudskim glasovanjem, kakor je to navada v Združenih ameriških državah.

Takoj nato je general de Gaulle poveril sestavo nove vlade dosedanjemu ministrskemu predsedniku Georgu Pompidouju. Kmalu je imel Pompidou svoje moze na ministrski listi, ki pa je presenetila francoske kroge in tisk, kajti v njej so številne spremembe. V novo vlado je prišlo več novih imen, dočim je več ministrov spre-

. . . in pri nas v Avstriji

SEDAJ GRE PA ZARES!

Po precej dolgem prestanku bolj vidnega delovanja političnih strank okrog božičnih in novoletnih dni se je začelo pretekli in ta teden precej živahno delo v vodstvih vseh strank, ker bo 6. marec — dan prihodnjih državnozborskih volitev — v nekaj tednih pred vrati. Zanje je treba pripraviti propagandne »topove« najtežjega kalibra, kajti eden kot drugi si obeta boljših volilnih rezultatov vprav od dobro zamišljene in izpeljane propagande.

Za prvo senzacijo so poskrbeli komunisti (KPOe), ki so odločili, da bodo pri teh volitvah podprli socialiste (o čemer smo na kratko že zadnjič poročali). V ta namen je bila konec prejšnjega tedna na Dunaju velika konferenca strankinih delegatov (okoli 800) iz vse Avstrije; zborovanje je vodil predsednik stranke F. Muhri. To je po letu 1945 prvokrat, da se je KPOe odrekla lastni kandidaturi pri volitvah narodnih poslancev, zato ni čudno, če je ta vest vzbudila v avstrijski (in deloma tudi inozemski) politični javnosti nemajhno pozornost.

Vodstvo komunistične stranke v svojem zaključnem poročilu poudarja oziroma hoče nekako opravičevati in utemeljevati ta svoj nenavadni korak s tem, da hoče na ta način preprečiti ljudski stranki absolutno večino glasov oz. poslanskih mandatov; to pa bi bilo možno le v tem slučaju, če bi SPOe dobila 5 poslanskih mandatov več, kot jih ima dosedaj, kar pa je bolj malo verjetno, kot se je izrazil tudi strankin predsednik Muhri.

Pripomnimo naj še, da niso bili vsi delegati KPOe enakega mnenja. Med njimi so nastale tri skupine: prva se je odločno postavila na stališče, da naj stranka povsod kandidira kot dosedaj; druga skupina je bila sploh proti vsaki lastni kandidaturi; tretja pa je zastopala mnenje, ki je bilo potem pri glasovanju stavljen kot predlog, ki ga gori omenjamo.

SVARILO PRED »RDEČO LJUDSKO FRONTO«

Konec prejšnjega tedna je ponovno zasedalo tudi vrhovno vodstvo Ljudske stranke (OeVP) na Dunaju pod predsedstvom državnega kanclerja dr. Klause. Ena glavnih točk debate je bilo njegovo poročilo v zvezi s sklepom KPOe, ki priporoča, naj njeni pripadniki 6. marca t. l. oddajo svoje glasove socialističnim kandidatom (razen v 4. volilnem okrožju — severovzhodni del Dunaja, kjer bo KPOe samostojno kandidirala).

V resoluciji, sestavljeni ob zaključku gornjega zasedanja, poudarja OeVP, da ostane komunistična stranka vkljub omenjenemu priporočilu svojim pristajšem, naj volijo SPOe, sestavni del svetovnega komunističnega gibanja z lastnim vodstvom, tiskom in strankinim aparatom. Nadalje je

menilo svoje resore. Tako je v vlado stopilo 11 novih ministrov. Med njimi sta Edgar Faure, radikalec, ki je postal kmetijski minister; in Michel Debré, bivši de Gaullov ministrski predsednik, kot minister za gospodarstvo in finance in bo za Pompidoujem najvplivnejša politična osebnost v novi francoski vladi.

Zunanji minister je še nadalje ostal Couve de Murville, medtem ko je notranji minister Roger Frey.

. . . IN V IZRAELU

Predsednik izraelske vlade Levi Eškol je predstavil v sredo, 12. januarja, parlamentu svojo vlado, ki je koalicija med stranko Mapai (laburisti), kateri pripada Eškol sam, versko stranko, stranko Mapam (levi laburisti) ter neodvisnimi liberalci.

V svojem nastopnem govoru je Eškol pozval velesile, naj bi izdelale skupno politiko, ki naj bi v teoriji in praksi podpirala neodvisnost in celovitost vseh držav na Srednjem vzhodu.

V tem okviru je treba podpirati težnje, kakršne ima tunizijski predsednik Habib Burgiba. Druge težnje nove vlade bodo izboljšanje odnosov z vzhodnoevropskimi deželami in po možnosti tudi z arabskimi državami. Kar se tiče notranje politike, pa bo skušala izraelska vlada izboljšati stike med judovsko večino in arabsko manjšino ter rešiti številna socialna vprašanja. Pri tem se bodo plače višale samo v odnosu s povečano proizvodnjo.

v resoluciji rečeno, da se SPOe še dosedaj ni izjavila o omenjenem sklepu KPOe, in to niti po svojem predsedniku niti po strankinem vodstvu. Le osrednje glasilo stranke je v tej zvezi omenilo, da socialisti »nimajo razloga, odkloniti posameznega komunističnega volivca«. V podobnem smislu se je izjavil tudi prometni minister Probst (član vodstva socialistične stranke).

Končno je vodstvo OeVP izjavilo, da sklep KPOe ne more zbrisati vtisa, da se je za ta korak odločila, ker se ji zdi, da je vodstvo SPOe postalo bolj marksistično; zato OeVP resno svari vse svobodoljubne Avstrijce pred tem nevarnim notranjepolitičnim razvojem.

»AKCIJA 20«

Naslednji dan je vodstvo OeVP privedlo veliko tiskovno konferenco. Vodja stranke, državni kancler dr. Klaus, je predložil prvi vmesni obračun delovne strankine iniciative, imenovane »akcija 20« s katero hoče stranka na moderen, času primeren političen način dela reševati javne probleme v bodočnosti, in to ob sodelovanju politikov in znanstvenikov.

V tej zvezi so obravnavali tudi novo nastajajoče probleme na področju prosvete v zvezi z dodatnim obveznim šolskim letom, kajti za to primanjkuje okoli 9400 prostorov za te nove razrede kot tudi učne moči. Nadalje bo treba pomnožiti šolske avtobuse zaradi olajšanja obiska pouka. Tudi glavnih šol je še precej premalo. Zaradi utrditve položaja Avstrije v mednarodnem svetu bo potrebno pomnožiti število avstrijskih kulturnih institutov in šol v inozemstvu. — Na zdravstvenem področju hoče »akcija 20« doseči prosto izbiro zdravstva in odstranitev dosedanje omejitve dajatev bolniških blagajn zavarovanim bolnikom.

TUDI OLAH BI RAD POMAGAL . . .

V zadnjih tednih je pravitako postala precej aktivna Demokratska napredna stranka (DFP). Njen pobudnik in ustanovitelj, bivši notranji minister Olah, se na vse pretege trudi, da bi DFP postala čim bolj popularna pri narodu. Pod geslom »Naši domovini srečno obnovo!« je tudi ona objavila na posebni tiskovni konferenci precejšen seznam problemov, ki »žulijo« avstrijski narod in jih je torej treba ugodno rešiti.

Ob isti priliki je Olah imenoval nekaj najvidnejših predstavnikov stranke po posameznih avstrijskih deželah (za Koroško je n. pr. dvorni svetnik dr. Payer, bivši ravnatelj javne varnosti na Koroškem). — Glede priporočila KPOe, da naj njeni pristaje glasujejo za socialistične kandidate, je Olah izjavil, da ga to ni nič začudilo. KPOe je edina avstrijska stranka, s katero on sploh ne bi bil pripravljen kakorkoli razpravljati, kajti glavne odločitve te stranke nastanejo izven avstrijskih mej!

SLOVENCİ doma in po svetu

Umrl je Rihard Orel — prijatelj beneških Slovencev

V Gorici je pred kratkim umrl učitelj Rihard Orel, znana osebnost med gorškimi Slovenci.

Pokojni Orel se je rodil v Prvačini na Primorskem pred 85 leti. Po končanem učiteljsku je napravil še eno leto konservatorija na Dunaju, kar mu je pozeje služilo, ko se je posvetil glasbi in zlasti še zbiranju narodnih melodij po Benetiji, Prekmurju in v Južni Italiji.

Tudi ko je bil v pokoju, ni miroval. Posvetil se je proučevanju in iskanju narodnega blaga, zlasti narodnih pesmi med beneškimi Slovenci. Neštokrat je prehodil vso Benetijo in rešil mnogo narodne dragocenosti, ki bi drugače šle v pozabo. Mnogokrat je obiskal tudi hrvaško naselbino v Molise in spisal zanimive razprave o tem. Svoje prispevke je objavil v slovenskih časopisih in v ciril-metodijskem koledarju kakor tudi v sanostojnih brošurah.

Sredi Kanade

je kraj Edmonton, kjer je naseljenih precej Slovencev. Nedavno so imeli slovenski misijon. Sedaj so ustanovili Slovenski klub, s čimer je slovenska skupnost precej pridobila. Na vsak način hočejo sedaj ustanoviti slovensko sobotno šolo. Otroci hodijo druge dni v angleško šolo. Toda otrok slovenskih staršev se mora tudi dobro naučiti slovenščine in se spoznati s slovensko zgodovino in kulturo. Najbrž bodo najeli prostore, da se bodo otroci lahko kje skupno učili.

† C. M. Mehtilda Grčar

Na praznik sv. Treh kraljev je umrla v uršulinskem samostanu v Gorici č. m. Mehtilda Grčar v 89. letu starosti. Rodila se je na Gorenjskem in vstopila v samostan v škofiji Loki. Nekaj let pred prvo svetovno vojno so jo poslali predstojniki v Gorico, kjer je ostala do smrti.

V prvi svetovni vojni, ko je velik del Goričanov zapustil mesto, je m. Mehtilda z maloštevilnimi sestrostrami ostala v samostanu, kjer je sprejela v varstvo zapuščene otroke in pomagala ranjenecem, brez ozira na narodnost. Pa ne samo takrat, tudi pozneje, ko je dolgih petdeset let vzgajala dekleta vseh slojev in obeh narodnosti, ki živita v Gorici, jo je zmerom odlikovala njena nepristranost in čut za pravičnost.

Slovenci razstavljajo

V kulturnem domu v Trstu razstavlja svoja najnovejša dela tržaški slikar Silvester Godina. Razstavljena dela prikazuje motive iz tržaške okolice pa tudi iz Dalmacije, kjer se je slikar mudil preteklo poletje. V slovenskem klubu pa so odprli kolektivno umetniško razstavo znani primorski slikarji Bambič, Černigoj, Faganel, Hlavaty, Mihelčič, Saksida, Spacal in Palčič.

Te dni so zaprli v Gorici v prostorih Pro Loco razstavo slovenskega slikarja Roberta Faganela. Umetnik je razstavil 20 svojih zadnjih stvaritev, ki se odlikujejo po svežosti barv in najrazličnejši motiviki, ki gre od umetniku zmerom dragih marin preko kraških motivov, krajim in vaških motivov tja do tihožitja. Razstavljenih je tudi nekaj slik iz Pleterij na Dolenjskem.

Faganel je bil zadnjikrat v Gorici meseca marca lani, ko je razstavil istočasno v pasaži in pa »Občinski galeriji« v Trstu.

NOVI MOŽJE NA POSLANSKIH STOLČKIH

Ker so državnozborske volitve vsak dan bližje pred durmi, morajo vodstva strank kaj kmalu sestaviti in objaviti kandidatno listo. Nas zanima predvsem koroška dežela. Dosedaj sta jih tu že objavili OeVP in SPOe. Na obeh listah je nekaj sprememb.

Koroška Ljudska stranka (OeVP) je bila dosedaj zastopana v parlamentu s štirimi poslanci, kar bo verjetno tudi po teh volitvah ostalo. Ker poslanec in predsednik Kmetijske zbornice Hermann Gruber več ne kandidira, je prišel na njegovo mesto grabštanjski župan Valentin Deutschmann. — Tudi pri SPOe so delne spremembe: nekaj je novih oseb, dva pa zaradi starosti ne bosta več kandidirala. Zanimivo je, da je med novimi kandidati tudi ravnatelj Delavske zbornice Franc Kottek. — Koroška Liberalna stranka (FPOe) še ni sestavila svoje kandidatne liste. Verjetno se bo vkljub nekaterim medsebojnim trenjem in nasprotstvom to zgodilo do 22. januarja, kajti njeno objavo pričakujejo ta dan, ko bo v Celovcu veliko zborovanje strankinih delegatov iz vse Koroške.

O slovenskem pravopisu

Vprašanje slovenskega pismenega jezika je staro štiri sto let. Pojavilo se je tedaj, ko je Trubar prvič sedel za mizo, da bi zastavil pero za prvo slovensko knjigo. Kako pisati, da bo pravilno in razumljivo vsem Slovincem? To vprašanje je mučilo vse Trubarjeve naslednike. Vsak ga je reševal po svoje, eden bolje, drugi slabše. Pri tem so vplivale osebna sposobnost, pokrajina, iz katere je kdo izhajal, in stopnja, na kateri je jezik bil. Čim bolj pa se je širila izobrazba, tem bolj se je pojavljala želja, da bi prišli do nekega skupnega pravopisa, ki bi vodil in usmerjal vse slovensko pisanje.

Leta 1899 je izdal Francišek Levčev prvi slovenski pravopis. Knjiga je obsegala 165 strani: 124 strani uvoda in 40 strani slovarja z okrog 5000 besedami. Poudarek je bil na uvodu, saj je Levčev podal v njem skoraj vsó slovnico. Boren pa je besedni zaklad v slovarju, kar je vidno že na prvi pogled.

Levčev pravopis je dobil naslednika leta 1920 v Slovenskem pravopisu dr. Antona Breznika. Tu obsega uvod samo pravopisna vprašanja (30 strani), slovar pa ima 2000 besed več kot Levčev (72 strani). Brezniku ni šlo za to, da zbere v slovarju vse slovenske besede, ampak samo tiste, katerih pisavo je treba na kakršen koli način utrditi.

Leta 1935 je izšel Breznik-Ramovšev Slovenski pravopis, ki kaže v primeri s prejšnjima velik napredek. Uvod govori v glavnem samo o pravopisnih vprašanjih

(20 str.), slovar pa obsega nad 25000 besed (300 strani). Največja novost slovarja je v pravorečju. Pisatelja sta šla od besede do besede in pri vsaki uzakonila tudi izgovor. To je bilo potrebno, saj je slovenski jezik zelo občutljiv in se dostikrat z naglasom spremeni tudi pomen.

Leta 1950 je izšel nov Slovenski pravopis. Priredila sta ga Inštitut za slovenski jezik in Zavod za kulturo slovenskega jezika po prvi izdaji Breznik-Ramovševega Slovenskega pravopisa iz leta 1935, izdala pa ga je Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Uredniki so bili: F. Ramovš, O. Župančič, A. Bajec, R. Kolarič, M. Rupel, M. Šmalc in J. Solar. Kakor se torej

LIKOVNA UMETNOST:

Ewald Kolland razstavlja lesoreze

V celovškem Mestnem gledališču razstavlja tačas mladi grafik Ewald Kolland deset lesorezov, ki so nastali v zadnjih dveh letih.

Mladi umetnik nam je že poznan z razstav v »Zeleni galeriji« na Heiligengeist-schutt, kjer je razstavil lepe batike, in pa v »Galeriji Wulfengasse«.

Če si obiskovalec teh razstav do sedaj ni mogel ustvariti prave slike o umetniku, kažejo njegove sedanje razstavljene stvaritve umetnika šele v pravi luči, saj je tu videti nekaj zelo uspešnih listov.

Razstavljene lesoreze imajo za motiv v

vidi, je izdal Pravopis najvišji slovenski znanstveni zavod in so ga pripravili največji slovenski jezikovni strokovnjaki. Zato uživa ves ugled in se ga mora vsakdo držati, rad ali nerad. Ta pravopis prekaša po obsegu vse dotedanje. Uvod šteje 52 strani, slovar 873 strani.

Leta 1962 je izdala Slovenska akademija znanosti in umetnosti, obširnejši Pravopis s sodelovanjem še večjega števila sodelavcev. Ta izdaja je še bolj izčrpna in obravnava pravorečje, pravopis in slovar. Slovar obsega čez 950 strani. Vsak slovenski izobraženec naj si ga oskrbi! Dobite ga tudi v knjigarnah v Celovcu.

Že nekaj let pa sestavljajo v Ljubljani veliki slovenski etimološki slovar. Ko ta izide, bo s tem opravljeno zelo važno delo na področju raziskovanja in obdelovanja slovenskega jezika.

glavnem glave, ki pa jih komaj lahko smatramo za portrete. Kdor pa je stalni obiskovalec likovnih razstav, pa bo kmalu spoznal, da je bila mlademu umetniku pri teh delih vzor ekspresionistična slikarska struja. S tem pa nočem reči, da bi slikar enostavno kopiral slavne ekspresioniste, saj najdemo v njegovih delih tudi lastno osebno noto, posebno njegova groba pisava napravi na gledalca osebosten in živahen vtis, in se kar dobro poda k upodabljanju čim bolj figuram.

Izmed lesorezov sta mu uspela zlasti »Žena s klobukom« in »Sahista«, pri čemer, kakor vobče skoraj pri vseh njegovih razstavljenih delih, so lepo porazdeljene bele in črne ploskve, tako da je motive v lesoreze posrečeno presadil. Prav tako se mu je posrečilo delo »Mož s klobukom«, ki je edino, kjer uporablja slikar barve.

V ostalem pa pričra razstava Ewalda Kollanda, ki bo odprta do 2. febr. in si jo lahko ogledate samo med časom gledaliških predstav, pravi grafični talent. B. L.

Kipar Alberto Giacometti

V torek minulega tedna je v kantonski bolnici v Churu umrl za srčno kapjo svetovnoznani švicarski kipar Alberto Giacometti v starosti 65 let. Pred nekaj tedni se je dal v pariški bolnišnici temeljito preiskati, vendar se je od tedaj počutil zmerom slabšega.

Alberto Giacometti je bil rojen v Stampi v Švici, kjer je bil njegov oče slikar. Študiral je na več upodabljačjih akademijah v Italiji, zatem se je preselil v Pariz, kjer ga je nase pritegnila kubistična umetnostna smer; pozneje pa je presedlal k surrealizmu. Njegova najznamenitejša dela so: »Ujeti prst«, »Stegnjena žica«, in »Tekoča žena«.

Šele pred kratkim je razstavljal svoja dela na Danskem v Kopenhagnu in v Združenih državah Amerike, v New Yorku. Zanimivo je pri tem, da je na teh razstavah prikazal poleg svojih plastik tudi slikarske stvaritve. Lani v novembru je dobil umetnik Giacometti veliko francosko odlikovanje.

Guardijeva slika v Pinzanu

Cerkev v Pinzanu na Tilmentu se je obogatila še za eno umetnino; to je »Slava sv. Antona«, ki jo je Giannantonio Guardi naslikal okrog 1745. Slika je bila v nekem kotu v cerkvi mogoče več kot sto let in nihče ni mislil, da ima kako umetniško vrednost. Pri nekem obisku umetnostnih zgodovinarjev iz Furlanije - Julijske krajine pa so jo našli. Po prvem restavriranju v Benetkah je bila slika razstavljena na razstavi Guardijev, nato pa popolnoma obnovljena v gradu Miramaru. Sedaj je platno spet v Pinzanu, in sicer na glavnem oltarju.

grica. O Wächterju kot Scarpia pa so pisali, da je pel z italijanskim belkantom najvišje stopnje; njegov bariton ina moško-lirični timbre (barvo glasu) in kultiviran izraz.

Operni program v Opatiji

V Opatiji so že določili opere, ki jih bodo uprizorili julija in avgusta letos: dve deli Verdija, in to Aido in Trubadurja; dve stvaritvi Puccinija, in sicer Turandot in Tosca, opero jugoslovanskega komponista Jakova Gotovca »Ero z onega sveta« in eno delo ruskega komponista Aleksandra Porfirjeviča Borodina »Knez Igor«.

Literatura

Fridolin Tschudi — umrl

Znani švicarski pisatelj in liriki Fridolin Tschudi je umrl te dni v starosti 54 let. Pesnik je postal znan s svojimi v »Weltwoche« priobčenimi pesmimi. Spisal je številne šansone, kabaretna komade in libreta (besedila) za dela Paula Burkhardsa.

Smrt nemškega pisatelja

V starosti 70 let je v Stuttgartu v Zahodni Nemčiji umrl nemški pisatelj in pesnik Hermann Kasack. Bil je tudi esejist ter avtor nekaj uspešnih gledaliških del. Bil je tudi deset let podpredsednik društva nemških pisateljev.

Novo delo Helmuta Kirsta

Sodobni nemški pisatelj Hans Helmut Kirst, avtor znanih romanov proti vojni in nacizmu, je napisal gledališko delo »Upor«, ki obravnava atentat na Hitlerja 20. julija 1944. Prva uprizoritev bo v berlinskem ljudskem gledališču 15. februarja.

Umrli francoski pisatelj Rene Behaine

V vili Villefranche-sur-Mer je umrl pred kratkim 85 let stari francoski pisatelj Rene Behaine, kjer je živel že kakih deset let. Rene Behaine je avtor znanih del, kot so na primer »Histoire de la societee« = Družbena zgodovina, »Ma moissons des morts« = Žetev smrti, »Jour de gloire« = Dan slave, in »Sous la char de Kali« = Pod vozom Kalije.

Pred petimi leti je bil predlagan za Nobelovo nagrado.

Plastika pred kratkim umrlega slavnega švicarskega kiparja Alberta Giacomettija »Velika sedeča žena«. Rodil se je 10. oktobra 1901 v Stampi v kantonu Graubünden blizu italijanske meje.

Novice iz časa po koncilu

● Papež Pavel VI. je sprejel tudi jugoslovanske škofe v posebni avdienci, preden so vzeli slovo od večnega mesta. Pohvalil je liturgično življenje med njihovi verniki in se veselil večjega števila duhovniških in redovnih poklicev. Priporočil jim je veliko skrb za verski tisk. Zato je »Družina«, edini verski list v Sloveniji, pozvala svoje bralce k nabiranju novih naročnikov. »Potrudimo se, da bomo čimprej spolnili željo naših škofov: »Družina« naj izhaja vsaj v 100.000 izvodih!« Za inozemstvo stane ta štirinajstdnevnik 20 novih dinarjev (2000 starih din). Uprava ima naslov: Ljubljana, Poljanska cesta 4/1.

Iz gledališkega življenja

CELOVŠKO MESTNO GLEDALIŠČE

Pretekli četrtek je imelo celovško Mestno gledališče zopet novo predstavo. Uprizorilo je dramo češkega dramatika Pavla Kohouta, po znanem romanu slavnega francoskega fantastičnega romanopisca Julia Verna »Reise um die Erde in 80 Tagen« (Potovanje okoli sveta v 80 dneh). Delo je bilo že večkrat dramatizirano in nazadnje postalo znano po istoimenskem filmu. Češki pisatelj je svoje delo napisal v kabaretni obliki. V drami je predpisanih več kot sto vlog: te igra v našem gledališču le 14 igralcev. Prizori z ladjami, vlaki in celo z velikim slonom (na kolesih), se hitro menjavajo, tako da vzbujajo v gledalcih spomine na pustolovščine iz mladostnih dni.

43 prizorov šteje drama po znanem romanu, vse spremembe se vrstijo na odprtem odru. Predstava se začne s poletom balona iz Pariza; potovanje se nadaljuje preko Londona, Sueza, Bombaya, Kalkute, Hongkonga na Japonsko in dalje čez Tihi ocean v San Francisko; v preriji napadejo naša potnika Indijanci. Od tu gresta junaka v New York, čez Atlantski ocean v Liverpool in zopet v London.

Zaradi številnih sprememb v drami ni bilo možno napraviti običajne scenerije, temveč je slikar Lössl rešil stvar naturalistično, to je, posluževal se je pri svoji zamisli grafično-slikarskih sredstev.

Režija je v rokah Hansa Egona Martinija, dočim je scenograf kot gost znani celovški slikar Werner Lössl, kostume je izdelala Anny Arnold. Vloge igrajo igralke in igralci: Hertha Fauland, Edith Theiner, Gerhard Baluch, Dieter Bartel, Horst Eder, Friedrich Hofmeister, Eckhard Karkutsch, Karl Klingler, Volker Krystoph, Raimund Kuchar, Herwig Lenau, Sepp Schnutt, Friedrich Wagner in Karl Wege.

DUNAJSKA VOLKSOPERA

Dunajska Volksopera ima na programu delo »Die lustigen Weiber von Windsor« (Vesele windzorske žene) Otta Nicolaja, in sicer nameravajo opero uprizoriti kot dvojno premiero. Prvo premiero bodo uprizorili 6. februarja; peli bodo: Walter Krepel (Falstaff), Mimi Coertse (gospa Fluth), Ira Malaniuk (gospa Reich) in William Blankenship (Fenton). Drugo premiero z novimi močmi pa bodo uprizorili 15. februarja, kjer bodo peli: Georg Schnapka (Falstaff), Colette Boky (gospa Fluth) Sonja Draksler (gospa Reich) in Adolf Dallapozza (Fenton).

Opero bo dirigiral Dietfried Bernet, ki bo prvič nastopil v Volksoperi. Režija je v rokah Adolfa Rotta, scenografijo in kostume bo izdelal Fritz Butz, medtem ko bo balet vodil Dia Luca.

MILANSKA SCALA

V eni izmed najslavnejših opernih hiš v milanski »Scali« so te dni uprizorili opero »Faust« francoskega komponista Charla Gounoda (izg. šarla gunoja) v režiji Jeana-Luisa Barraulta (izg. žana luia barolta). V glavnih vlogah so peli: tenorist Nicolai Gedda kot Faust; sopranistka Mirella Freni v vlogi Margarete in basist Nicolai Gjauror kot Mefisto.

Opero bo dirigiral Georges Prêtre (izg. žorš prättr). Delo je doživelo ogromen uspeh, vprav zaradi odlične režije Jeana-Luisa Barraulta.

»Scala je tudi najavila kot naslednjega režiserja Johna Hustona za predstavo baleta »La Strada« komponista Fellinija, in Raymonda Rouleau za opero »Olympio« Spontinija.

AVSTRIJSKI PEVCI V TUJINI

Pred kratkim sta gostovala v münchenskem National-teatru dva znana avstrijska umetnika, in to sopranistka Leonie Rysanek in baritonist Eberhard Wächter. Peta sta v operi »Tosca« G. Puccinija in to s takim uspehom, da je pisala kritika o njihju nastopu samo z navdušenjem. Tako so pisali listi o sopranistki Rysanek, da je pela vlogo Tosce kot angel, igrala je kot ti-

Celovško Mestno gledališče ima tačas na programu delo češkega dramatika Pavla Kohouta »Reise um die Erde in 80 Tagen« (Potovanje okoli sveta v 80 dneh). V drami igra Volker Krystoph Fogga in Horst Eder Passepartuja.

ZVABEK

(Zelo uspela premiera)

V nedeljo, dne 9. januarja, popoldne, smo doživeli v Zvabeku igro »Črnošolec«, ki jo je uprizorila farna igralska skupina. Naj bo kar povedano, da je bil to uspeh v dveh ozirih: prvič, ker smo po osmih ali že več letih spet videli domače igralce na odru fame dvorane, drugič, ker je bila igra sama dobro podana.

Najbolj zaslužen za ta velik dogodek je brez dvoma g. župnik Simon Wutte. Ni mu bilo lahko zbrati igralcev. Trkati je moral pri starih in mladih, da je končno le zbral toliko oseb, kolikor jih zahteva igra. Pod besedo »stari« pa naj razumemo tiste, ki so že nekoč igrali. Sicer se še spominjamo njihovih nastopov, toda skoraj smo jih že pozabili, ker se v presledku desetih let že nekaj spremeni. Tako so se v tem času izoblikovali razni krogi, ki so delu v tej smeri naprej nasprotovali. Nasprotujejo pa še tudi danes. Že jeseni je bilo tako daleč, da bi lahko z vajami za igro začeli. Po prvih začetkih pa so omenjeni krogi odtegnili na različne načine nekaj igralcev in vaje so morale prenehati. A volja g. župnika je trša od jekla. Po par mesecih je spet začel. Namesto igralcev, ki so odskočili, je pritegnil druge. Tako se je izoblikovala farna igralska skupina, v kateri so začetniki in že izurjeni igralci.

Delo je bilo zelo težavno, ker manjka predvsem mlajšim prava podlaga v pisni slovenščini. Tega jim nikakor ne moremo očitati, ker niso sami krivi. Dobra volja pri vseh pa je to nadomestila. Učili in naučili so se vzgledno.

Pisatelj Anton Medved obravnava ljubzensko vez med črnošolcem Pavlom in kmečkimi dekletom Rozalko. S tem je povezano mnogo gorja. Dve stranki v tej igri sta Orešnikova in Malova družina. Prvo družino predstavlja Orešnik, kmet, ki ga je doživeto uprizoril Jakob Hirm. Tudi ostale tri člane te družine so izvrstno podali Johan Kolter v glavni vlogi kot črnošolec Pavel, Orešnikov sin, Treza Pahtev kot Orešnikova žena Katra ter Micka Souri kot Orešnikova hči Cilka. Člani druge družine pa so Neža (Hani Hribernik), sin Janez (Martin Krištof) ter hči Rozalka (Rozi Lutnik, ki se je v vlogo dobro vživela). Osebe, ki dejanje med tema družinama povezujejo, so: Jernač (dobro podal Jožko Steharnik), umetnik Kalin (Andrej Stefitz), graščakinja Lija, vdova (Gitka Steharnik, ki ji je vloga gosposke vdove prijala), ciganka (Lucija Krištof) in stari župnik (Rok Druck).

Nesreča za Orešnikovo družino se prične, ko izstopi sin Pavel iz semenišča. Njegovi ljubezni do Rozalke ne nasprotujeta samo oče Orešnik in ljubosumna graščakinja Lija, ampak tudi Rozalkin brat Janez. On povečini prebiva v gozdu in ga zato imenujejo »hostni Janez«. Zelo je vnet za Cilko, Pavlovo sestro. Ker pa mu Pavel kot takemu odreda ljubezen do nje, nasprotuje Pavlu tudi Janez v ljubezni do Rozalke. Prava nesreča pa se šele zgodi, ko si prideta Orešnik in Jernač navzkriž. Prvi obsodi drugega za hinavca in izdajalca, češ da je izdal ciganki težko krivdo, ki visi nad njim, Jernač pa pove Orešniku v obraz, da je potisnil Mala v potok ter da o tem zločinu ne bo molčal več. Orešnik ob tem zblazni. Jernač se zaradi te žalitve maščuje in zažge Orešnikov dom. Vse to vodi v ozadju Lija, ki skuša pridobiti Pavla zase. Ona podpira umetnika Kalina, ki je obenem edini Pavlov prijatelj. Tako mora igrati on včasih dvojno vlogo. Pavel v takih okoliščinah ne vzdrži več in Kalin preskrbi zanj in za Rozalko delo na Dunaju. Naskrivaj bi pobegnil z njo, če narčta ne bi preprečila Lija. Točno ve, da mora iti Rozalka čez most. Jernača podkupi z denarjem in on podreže brv. Rozalka se ponesreči in umre. Njena zadnja želja je, da se Pavel vrne v semenišče. To se tudi zgodi, ker Pavel po župniku izve, kdo je zažgal dom in kdo je dal podrezati most. Vsa zla dejanja so izvirala iz strupenega Lijinega srca. Jernač se vsega tega skesa. Tudi Janez se spravi s Pavlom, ki obljubi Cilki, da se bo čez leto dni vrnil in ju poročil. Končno izve za Pavlov novi namen tudi oče Orešnik, ki prosi sina, naj ga reši krivde ter se zgrudi mrtev na tla.

O uspehu govori predvsem nabito polna dvorana. Gledalci, ki so prišli čez Suho iz Doba, iz Vogrč, okolice Pliberka in seveda v toliko meri tudi iz Zvabeka, so z močnim aplavzom pokazali, da so igri sledili in doživeli nekaj prijetnih ur. Vsi, ki so prišli, so s tem pokazali, da imajo še smisla za kulturo.

G. župniku in igralcem iskreno čestitamo.

Pri nas na Koroškem

† Matevž Rainer

Ob njem se je vzgledoval in vzravnal rod ob Dravi in Zili

V petek, 14. januarja 1966, smo se koroški Slovenci, se je logaveška fara, so se bližnji in daljnji znanci poslovili od Matevža Rainerja, pd. Sušnika v Logi vesi.

Dolga, častna vrsta pogrebcev je spremljala pokojnega od doma na pokopališče. Žalni spreved je vodil domači gospod župnik Franc Repnik ob asistenci velikovškega dekana g. Kanduta, bivšega logaveškega župnika, g. prof. dr. Pavla Zablatnika, škofiškega gospoda Alojzija Nadrage in šentiljskega župnika g. Petričiča. Od gospoda Rainerja se je prišel posloviti tudi bilčovski gospod župnik Jožef Stich. V spre-

vodu smo videli predstavnike in zastopnike vsega slovenskega kulturnega, gospodarskega in političnega življenja ter logaveško požarno brambo.

Ob odprtem grobu je spregovoril domači gospod župnik Repnik, da se zahvali svojemu faranu, ki je bil 50 let cerkveni ključar, desetletje član farnega odbora, vzor katoliškega moža kot kmet, kot trgovec, kot dolgoletni predstavnik občine. V imenu izseljeniške zveze se je pokojnemu zahvalil g. Kramar, v imenu združništva g. dr. Mirt Zwitter, za Narodni svet koroških Slovencev pa g. dr. Valentin Inzko. Na domu in ob grobu je domači moški zbor odlično pel žalostinke.

Z g. Rainerjem je legel v hladni grob mož, ki je predstavljal tudi nad 80 let zgodovine koroških Slovencev.

Že kot otrok se je vključil v vaško življenje, saj je bil med fanti pri športu, na paši, pri opazovanju narave. Fant od fare je bil Tevžer tudi v šoli, ko je s svojim učenjem odnesel pohvalo in vzorno spričevalo. Bil je med fanti, ki so postavljali mlaj, ko so v zimskih dneh vrteli »cepce« in rezali krmno še na »stol«. Njegov interes je bil obsegajoč, saj je zgodaj videl potrebo po izboljšanju v hlevu in na polju, predvsem pa v sadnem vrtu. Že zgodaj se je srečal s slovensko organizacijo samopomoči, ko je nosil po očetovi smrti dolžne obresti v šentjakobsko posojilnico.

Da ga je javno življenje — recimo politično življenje — že zgodaj zanimalo in da je videl nujno potrebo tudi v udeleževanju v javnosti, kaže njegovo srečanje na politični prireditvi v Št. Ilju leta 1897, ko je bil še komaj 15-letni fant.

Seve je za delo v javnosti potrebna strokovna izobrazba in tako je g. Rainer v letih 1902 do 1904 obiskoval kmetijsko šolo in bil nato za svojim življenjskim prijateljem Mihom Šlajherjem logaveški občinski tajnik, dokler ga niso poklicali v vojsko 1916. Bil je tudi dolgoletni občinski odbornik in od leta 1923 do leta 1935 župan logaveške občine.

Loga ves, Vrba, Lipa in Kostanje so tvorile do leta 1887 skupno občino. Leta 1888 se je osamosvojila Vrba s pričetkom razvoja tujskega prometa, leta 1902 sta postali samostojni občini Lipa in Kostanje. V zadnjem času vidimo ravno nasprotni razvoj, ko sta se zopet združili ali bili združeni občini Lipa in Vrba.

Leta 1905 je bil pokojni Rainer med ustanovitelji domačega izobraževalnega

društva, ki je lani jeseni praznovalo svojo šestdesetletnico in se z odlikovanjem oddolžilo tudi zaslužnemu prosvetašu Rainerju.

Seve je vsa koroška burja zajela tako v letih 1919/20 kakor leta 1942 tudi tega odličnega in odločnega moža. Leta 1919 je bil interniran v Litzlhofu in aprila leta 1942 z ženo vred izseljen za 3 leta, 3 mesece in tri dni.

Dvojno srečanje z g. Sušnikom se mi je vtisnilo v nepozaben spomin.

Bilo je leta 1935, ko je avtoritarna vlada razpustila vse stranke in razrešila tudi vse demokratično izvoljene občinske odbore. Koroška slovenska stranka je imela tedaj v Logi vesi od dvanajstih kar devet odbornikov; g. Rainer je bil župan. Ko so se nato vršila pogajanja o »imenovanju« občinskih odborov, smo se Slovenci postavili seve na stališče, da mora g. Rainer postati zopet župan, ker to odgovarja volji občanov in ker po revoluth leta 1934 ni bil nikakor obremenjen. Tedanji beljaški okrajni glavar je pri teh pogajanjih ponovno naglasil, da v vsem beljaškem okraju nima tako vzorno vodene občine kakor je Loga ves. Kljub vsem prizadevanjem ni bilo mogoče doseči Rainerjevega imenovanja. Komisar občine Vrba je postal tudi komisar logaveške občine.

In zopet je bilo za binkošt leta 1942. Obiskal sem slovenske izseljence na Hesselbergu. G. Rainer je obolel na zlatenici. Ležal je v veliki dvorani barake. V veliki zaskrbljenosti so stikali svoje glave možaki v strahu za Sušnika. Ko sva si segla ob slovesu v roke in sem mu dejal: »Se bomo šli na Koroško,« tedaj je on pristavil: »To bo pa zame največje zadoščenje za vse, kar sem v življenju prestal, tudi za to krivico, ki so jo nam napravili s tem, da so nas oropali domovine.«

Ko smo leta 1963 prebirali v Tedniku Rainerjeve spomine, se mi je zdelo, da gledam film iz življenja koroških Slovencev, saj so bile žive slike iz raznih romanj na Višarje in Brezje, slike s katoliškega shoda na Dunaju leta 1905, prikaz obiska v Pragi leta 1926, ko je s tedanjim logaveškim župnikom Bajerjem obiskal to »zlato« mesto. Bile so slike raznih gospodarskih in kulturnih prireditev, srečanja s slovensko duhovščino ob raznih prilikah. Bil je dobršen kos naše narodne zgodovine.

Čas bi že bil, da bi se našel pisec, ki bi naši mlajši generaciji prikazal delo naših očetov, kot je to storil Rainer v svojih spominih, kot je to storil rajni prošt Benetek s svojimi spomini.

Ob koncu svojih spominov pa je Rainer postavil besede bivšega poslanca Grafenauerja Franca:

»Modrost ni dar učenja, modrost je božji dar.«

Taka življenjska modrost je vodila pokojnega Sušnika skozi 84 let življenja in rajni se je zavedal, da je ta modrost božji dar.

LOČE OB BAŠKEM JEZERU (Smrt Mežnarjevega Francija)

Al' njega ni...

V cvetu mladosti, poln upanja, načrtov in vere v bodočnost, je posegla vmes kruta usoda in ga iztrgala iz kroga njegovih najdražjih. Kratka je bila življenjska pot Mežnarjevega Francija, a dolga in številna je bila množica pogrebcev in sočustvujočih s številnimi venci in šopki, ki ga je spremljala na poti na domače pokopališče, kjer počiva ves v cvetju rdečih nageljčkov, čakaajoč svidenja s svojimi najdražjimi... Farni zvonovi, ki so prej ob njegovem sodelovanju naznanjali smrt faranov ali pa jih spremljali na zadnji poti na pokopališče, so tokrat nekam turobno odmevali širom številnih domačih gmajnic ob Baškem jezeru, kjer je Franciju tekla zibelka. Poslovilne besede delodajalčeve ob njegovem odprtem grobu pa so prihajale iz dna plemenite duše, segale so v dna srca

Naše prireditve

Vabilo

Farna mladina Žitara ves in okolica uprizori Špicarjevo igro

REBRCA IN BILŠTANJ ALI ZADNJI VITEZ REBRČAN

v Železni Kapli v farni dvorani v nedeljo, dne 30. januarja 1966, ob 12. uri

Iskreno vabljeni

ŠMIHEL

Farna mladina iz Vogrč nas obišče v nedeljo, dne 23. januarja, ob pol treh popoldne pri Šercerju v Šmihelu z igro v 5 dejanjih:

»GRČE«

Po Savinškovi povesti dramatiziral Zdravko Novak.

Prisrčno povabljeni!

Farna mladina v Železni Kapli priredi v nedeljo, dne 23. januarja 1966, ob pol treh popoldne dve pustni igrici:

»DVE TETI« in »LAZIZDRAVNIK« pri Iglu v Kazazah.

Med odmori pojejo otroci iz Kazaz.

Vabljeni!

Farna mladina iz Št. Jakoba vabi na igro

VERONIKA DESENIŠKA,

ki bo v nedeljo, dne 23. januarja, ob pol treh popoldne v farni dvorani v Dobrli vesi.

PLIBERK

Farna mladina iz Št. Jakoba priredi v nedeljo, 23. januarja, ob 19. uri v farni dvorani v Pliberku igro

VERONIKA DESENIŠKA,

Med odmori bo pel mešani zbor Katoliške mladine.

Pričakujemo in vabimo vas!

Slovensko prosvetno društvo »Danica« v Št. Vidu v Podjuni priredi v nedeljo, dne 23. januarja, ob pol treh popoldne, pri Pušniku v Grbalji vesi igro-dramo v treh dejanjih:

BEGUNKA

Isto igro ponove prav tako v nedeljo, dne 23. januarja, ob pol osmih zvečer pri Rutarju v Žitari vesi.

Vabljeni

in dirnile slehernega pogrebca! Počivaj v miru!

Minulega leta je bilo podeljenih 14.600 sv. obhajil. Krščenih je bilo 28 otrok, pogrebov smo imeli 17 in 16 porok. Obisk obhajilne mize se veča, izumrli pa še ne bomo, saj beleži kronika 9 prirastkov oziroma presežka. Dohodkov je bilo okrog 102.000 šilingov, izdatkov pa 101.000 šilingov. Prostovoljni prispevki so znašali 50.000 šilingov, nedeljski offer pa 28.000 šilingov. Elektrifikacija zvonov je stala 40.000 šilingov, delna poprava cerkvene strehe in farovža pa skupaj 15.000 šilingov. To so glavne postavke obračuna. Podrobni obračun se lahko vpogleda v župnijski pisarni, ne pa pri Motlnu ob »žlahtni« kapljici.

Koncilске odločbe že kažejo svoje sado ve in bodo prinesle v farno življenje gotove spremembe v pogledu modernizacije. Tudi cerkev se mora modernizirati in hoditi z duhom časa, z novim poživljenim duhom in delom v novi čas — novi vek, ki je prišel z avtomatizacijo in astronomiko. Oni, ki gredo s Cerkvijo in duhom časa, ga pozdravljajo, drugi, morda tudi »verniki« pa ga bodo v senci oštarijskih zidov po svoje komentirali kakor to delajo vobče.

SELE

(Skiopitično predavanje)

V nedeljo, 9. januarja, nas je obiskal č. g. Vinko Zaletež in nas v lepih slikah in predavanju vodil po slavnostnih prostorih evharističnega kongresa v Bombayu in drugih krajih Indije. Radi beremo njegovo popisovanje Indije v letošnji Mohorjevi knjigi, a ob gledanju in poslušanju si še lažje predstavljamo tiste kraje in ljudi. Razlaga in slike, vse je bilo tako zanimivo, da sta nam dve uri kar le prehitro minili. Tudi dodatek nam je namreč zelo ugajal.

Udeležba je bila nad vse pričakovanje velika. To je dokaz, kako si ljudje žele kristnega in poučnega za duha. Zato smo g. Vinka povabili, naj nas še obišče in mu obljubili, da bomo vsekdar spet radi prišli!

Pci nas na Koroškem

Umril je znani advokat Ferdo Miller

V Gradcu je umrl 9. januarja znani koroški slovenski advokat dr. Ferdo Miller.

Advokat dr. Ferdo Miller se je rodil v znani puškarski družini 21. aprila 1874 v Borovljah. Po maturi, ki jo je končal v Celovcu, se je vpisal na pravno fakulteto na Dunaju in jo tudi končal. Po nekaj letih prakse na mariborskem sodišču se je preselil v Celovec in tu odprl svojo advokatsko pisarno, ki pa so mu jo leta 1919 nemški prenapeteži uničili. Moral je bežati v Jugoslavijo (takratno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev) in se zopet naselil v Mariboru.

Leta 1941, ko je Hitlerjeva Nemčija napovedala Jugoslaviji vojno, in so vanjo vdrtle nacistične tolpe, so ga te takoj aretirale in poslale v konfinacijo v Srbijo. Vendar je srečno preživel vojno, a v svojo ljubljeni Koroško se je vrnil šele leta 1954, kjer je v Celovcu zopet odprl svojo advokatsko pisarno, ki jo je vodil do visoke starosti 90 let.

Pokoja pa, ki ga je s svojo družico Greto užival v Gradcu, se ni dolgo veselil, kajti sedaj, komaj po dveh letih miru, je za zmerom zatisnil svoje trudne oči.

Gospa izrekamo tem potom iskreno sozalje.

Naš rojak naj počiva v miru.

ŽELEZNA KAPLA

(Uprizoritev treh iger)

Dne 6. januarja smo igrali v nabito polni dvorani, in sicer kar tri kratke igre.

Prva je bila na sporedu božična igra »Pastirčki in angelčki«, ki je brez dvoma od vseh treh iger najbolj pritegnila poslušalce. Otroci so z melodijo in besedami podali božično čudo — Gospodovo rojstvo. To igro je pripravila č. sestra Jelisava in se ji vsi zahvaljujemo za njeno požrtvovalnost, ki jo je imela z otroki.

Druga pa je bila poučna: »Dve teti«. Marsikatero dekle si verjetno ne bo želelo več Amerike, Anglije, Holandije..., ko je videlo to igro. Morda je bila vloga tete iz Amerike in Holandije res malo pretiravana, toda danes mora vendar že vsakdo vedeti, da ni na svetu dežele, kjer bi tekla med in mleko!

S tretjo igro — burko »Lazizdravnik« — smo pa hoteli pokazati, da se bliža pustni čas. Poleg tega pa smeh, dobro razpoloženje ni samo za pustni čas, ampak za vsak dan. Že naslov igre nam pove, da imamo opravka z navihancem, ki se izda za zdravnik in ki je v resnici asistent pravega zdravnika. Pomaga mu še njegov prijatelj. Ubogi so bili pač bolniki — dva kmeta in kmetica —, ki sta jih »zdravila«. Toda čas je prinesel resnico na dan.

Te dve igri pa je pripravil naš častiti g. kaplan Ignac David in zato se mu vsi, poslušalci in igralci, lepo zahvaljujemo in hkrati želimo, da bi še nadalje tako hranil farane s kulturnimi prireditvami, mladino pa učil kulturnega dela.

RADIŠE

(Ljudsko gibanje)

V minulem letu 1965 smo imeli v naši fari 13 rojstev: 8 deklet in 5 dečkov, sedem jih je bilo krščenih v domači cerkvi.

Angel smrti se je oglašil pri nas samo trikrat v lanskem letu in pobral naše najstarejše žene-matere iz fare. Prva je odšla v 84. letu Pongračeva stara mama. Zanj v viledredi Potokova mati, stara 87 let in pred zadnji dan starega leta smo spremljali našo najstarejšo faranko Foltanovo staro mamo, ki jo je smrt rešila daljšega bolehanja v 93. letu življenja. Skoraj 60 let, kar se je poročila v najbolj obdaljeno hišo od domače cerkve, a kljub temu je redno prihajala nad eno uro hoda v cerkev.

Novorojenim želim božje milosti v življenju, Cerkev in veri zvestim ženam pa večno plačilo.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 23. 1.: 7.30 Duhovni nagovor. 8 pe-
smo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK,
24. 1.: Poročila. (Vremenska slika; objave). Kaj
smo pripravili? (Napoved sporeda slovenskih od-
daj). Športni mozaik. Kaj pravite k temu? (Kri-
tično razmišljanje o svetu in ljudeh). 18.00 Dober
večer našim malim poslušalcem. — TOREK, 25. 1.:
14.15 Poročila. (Vremenska slika; objave). Iz ljud-

DR. JOŽEF GLANTSCHNIG:

Obramba proti prehladu in gripi

Gripa lahko hudo prizadene splošno telesno odpornost ter poslabša že obstoječe pomanjkljivosti in bolezn. Navadno najhujše prizadene pljuča, grlo, rebro mreno in celo obnosne votline, tako imenovane sinuse. Po daljših gnojnih vnetjih lahko tod ostanejo nekatere posledice, na primer večja občutljivost, zarastline reborne mreže s pljučno mreno, kar povzroča mučne bolečine pri dihanju, nadalje kronični glavobol, huda naglušnost ali trajna gluhost po gnojnem vnetju srednjega ušesa.

Vsaka hujša gripa lahko povzroči tudi okvare centralnega in obkrajnega živčevja v obliki ohromitev. Znano je tudi, da hujši prehladi in gripa pri posebno občutljivih in že prej bolehnih lahko sprožijo nevarne zapletljaje, kot so zloglasne revmatične bolezni srca, tuberkuloza, bronhialna astma, t. j. naduha s kratko sapo in krči dušnikov. Na srečo so taki nevarni zapleti redki, vendar moramo računati z njimi.

Prehladi in gripa imajo sezonski značaj, zaradi česar se širijo v splošnem le v določeni dobi, zlasti v prehodnem hladnem in spremenljivem letnem času. Posebno previdni bodimo ob vdorih vlažno hladnega ali vlažno toplega zraka v naše kraje. Nevarne so tudi nenadne in enostranske shladitve, posebno ob pregretem telesu. Prehlad in gripo pospešujejo vlažni ali premočni čevlji in mokra oblačila, posebno v času, ko se sneg topi in leži na cesti vodena plundra. Ko otroke odpravljate v šolo, na šolske in druge izlete, upoštevajte tudi možnost poslabšanja vremena, pa jih potem ustrezno oblecite in zavarujte.

Občutljivost za prehladne bolezni lahko povečajo še mnoge druge škodljivosti, to so neugodni ter nehigijski življenjski in delovni pogoji doma in v šoli, hladni ali pregreti, vlažni ali neprežračeni prostori, nadalje preveliki napori, bodisi telesni ali duševni, neredno ali nenaravno življenje, pomanjkanje počitka, zlasti pa neredna in pomanjkljiva prehrana.

Neugodni življenjski delovni pogoji nasploh okvarijo zdrave obrambne učinke organizma, izzivajo prehladne bolezni ter otežkočajo uspešno okrevanje po hujših boleznih.

Tukaj je treba grajati naše vse preveč zaprte, zatohle in pregrete prostore, kjer živijo, delajo in spijo ljudje, posebno otroci. Kjer bivajo ljudje na tesnem, je treba pač večkrat zračiti, izgnati črede bakterij in virusov in napolniti prostor in telesa s prepotrebnim kisikom, ki odraslim in otrokom omogoča dobro presnavljanje in izkoriščanje hrane, uspešno preroditev krvi in dobro delovanje vseh važnih organov, kar je silno važno za obnovo in pridobitev krepkega zdravja.

Poskrbimo tudi za stanovanjsko higieno in preprečimo nastajanje vlage, ki hudo zmanjšuje telesno odpornost in ogroža zdravje, zlasti mladine. Še vse premalo vemo ceniti, kaj pomeni kakovostno pravilna prehrana za uspešen telesni razvoj, za obnovo zdravlja in za povečanje telesne odpornosti male dece, šolskih otrok in vajencev v različnih strokah proti prehladu in gripi.

Otroci imajo spričo nagle rasti in zaradi večje prizadetosti po boleznih svoje posebne življenjske potrebe, katerim moramo zadostiti, da nam bodo lepo harmonično odrasli, kipeči v polnem zdravju in odporni proti morebitnim škodljivim čimteljem. Ob naštetih pogojih bodo dobro preboleli posledice zimskih prehladov in gripe. Prav gotovo se morajo otroci postopno privaditi na vsako hrano, zlasti na tako koristno kot sta sočivje in zelenjava. Zelo priporočljivo je, jim prav zdaj dati živila, ki so jim najbolj potrebna — mleko,

stava za ljudstvo. (Pri dvorjih na Obirskem — 3. del). — Beremo za vas — M. Turnšek: Stoji na rebri grad. (Koroški zgodovinski roman) (7). — SREDA, 26. 1.: Poročila. (Vremenska slika; objave). Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 27. 1.: 14.15 Poročila. (Vremenska slika; objave). Žena in dom. Maček vremenoslovja (2): Temperatura zraka. — PETEK, 28. 1.: 14.15 Poročila. (Vremenska slika; objave). — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh (Domače vesti). Veseli zvoki. Beremo za vas — M. Turnšek: Stoji na rebri grad. (Koroški zgodovinski roman) (8). — SOBOTA, 29. 1.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. (Voščila).

mlečne izdelke, zlasti skuto, sir in surovo maslo, jajca, mesne izdelke, črni kruh, trdo sadje, sadne sokove, črni ribez, paradiznik, papriko, limone, oranže itd. Čeprav so to najdražja živila, moramo upoštevati, da v zgodnji pomladi organizmu še posebno primanjkujejo omenjene zaščitne snovi; treba se je pač omejiti pri drugih izdatkih, kajti pri zdravju in blaginji otrok res ne smemo varčevati.

Preprečevalna medicina pozna še neko čudovito naravno sredstvo, ki človeku pomaga okrepiti prizadete organe in funkcije, omogoča harmonični telesni razvoj ter razvija visoko telesno odpornost in zmogljivost. To sredstvo je sistematična telesna vzgoja in športna osvežitev, pa jo vendar prepogosto hudo podcenjujemo. V smislu ustreznih dobrih življenjskih pojavov je najbolj koristno gibanje v naravi, ki obnavlja in oživlja vse življenjske funkcije ter zboljšuje odpornost telesa.

Čeprav je zgodnji pomladanski čas po vremenskih pogojih precej neugoden, izkoristite vsako ugodno vreme, da gredo otroci — seveda primerno oblečeni in zavarovani — vsaj malo s sovrstniki k igram na prosto, na primerne izlete in — če je le mogoče — še na smučanje, ki je ravno zdaj najbolj mikavno in koristno.

Doma moramo izkoristiti tudi sredstva racionalne (to je razumske) osebne higijene, kajti z redno in pravilno nego telesa bomo razvijali krepke obrambne reakcije (to je protiučinke) kože, ožilja in živčevja, kar učinkovito prispeva k obnovi in povečanju zdravlja.

Tu so čudovite kontrastne (to je nasprotujoče si) kopeli, ko umivamo ali prhamo telo najprej s prav toplo vodo, potem pa z zmerom hladnejšo; trenutno malce zazebe, ko pa krepko drgnemo (frotiramo) telo, nas obide kmalu prijetna in zdrava toplota.

Organizem ob tem razvija svoj čudoviti sistem za pravilno uravnavanje telesne toplote, kar nas varuje prehladnih boleznih, hkrati pa ti zdravi splošni odzivi (reakcije) vračajo telesu izgubljene moči in sposobnosti.

Pri malih otrocih in ob neugodnih stanovanjskih pogojih moramo biti seveda previdni; pa začnemo utrjevati postopoma: najprej noge, prsi in hrbet. Za telesno

stanje, odpornost in za povrnitev izgubljenih telesnih moči je seveda močno pomemben tudi duševni činitelj, zlasti ugodno počutje in čustvena ubranost. Na otrokov organizem prav gotovo še bolj kot na organizem odraslega človeka vpliva duševno doživljanje. Poskrbimo torej za kar najbolj harmonično vzdušje v družini.

Omenjeni splošno koristni ukrepi imajo v zvezi z gripo še prav poseben pomen. V nasprotju z ošpicami, ki zapuščajo trajno imuniteto, to je nesprejemljivost za ponovno obolenje je ta imuniteta pri gripi le kratkotrajna in nezanesljiva. Povzročitelji gripe so izredno spremenljive narave in že po nekaj pasajah (prehodih) skozi ljudi lahko razvijejo povsem druge lastnosti. Kljub temu se je posrečilo izdelati tekoče cepivo (serum), ki z enkratnim vbrizgom zaščiti telo za dobo 4—6 mesecev. V lekarnah prodajajo »polivalenten serum« pod imenom »Invirin« v ampulah, to je v hruškastih stekleničkah za zdravlja, po 1 kubični centimeter, ki stanejo 70.— šilingov.

Za enkrat upoštevajmo, da bolezn prehlada ne mirujejo in topli poletni čas je še daleč. Poskrbite torej, da boste zlasti pri svojih otrocih s higienskimi ukrepi dosegli čim boljše obrambno odpornost telesa. Tudi v primeru, da bomo mogoče v doglednem času novo cepivo proti gripi lahko uvrstili med cepiva za našo mladino, ne smemo pozabiti, da zahteva vsako zaščitno cepljenje krepko sodelovanje organizma, ki mora biti dovolj krepak in zdrav, da se odzove uspešno s tvorbo velike količine obrambnih snovi.

V dolgih zimskih večerih Vam bo najboljše razvedrilo TELEVIZIJSKI IN RADIJSKI APARAT

od domače tvrdke

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

Zelo ugodni plačilni obroki!

Kislo zelje

Škoda, da ni bolj cenjeno in več v uporabi v naših kuhinjah. Morda pa nam ni dobro znana hranilna in zdravilna vrednost zelja? Pa to so vedeli in cenili pred nami že Kitajci, ki so verjetno tudi prvi odkrili ta važni zelenjadni pridelek, ki je danes poznan in tudi spoštovan po vsem kulturnem svetu. V nekaterih krajih Slovenije je še prav kot ljudska jed z malimi izjemami vsak dan na mizi.

Kislo zelje ureja s svojo mlečno kislino prebavo. Koliko manj tablet in raznih odvajalnih čajev bi se porabilo, če bi skrbele gospodinje, da bi prišlo večkrat na mizo v kalkrški koli obliki kislo zelje. Je pa tudi zelo zdravilno. Surovo vsebuje posebno veliko vitamina A, B in D in še posebno veliko vitamina C. Celo s kuhanjem se prav zelju vitamini manj uničujejo kot v ostalih kuhanih zelenjavah. Poleg tega so v kislem zelju soli, ki so za naš organizem nujno potrebne, predvsem železo in apno. Ko so odkrili v zelju bogastvo vitaminov, ne odpluje nobena ladja več na odprto morje, brez zadostne zaloge tega živila, ki varuje mornarje in potnike pred obolenjem na skorbutu.

Pa zelja in še dobrega se pri nas pride la veliko. Tudi kisajo ga še skoraj v vsaki hiši, le da povsod nimajo dobrega kislega zelja. Pa za pravo kisanje zelja ni treba nobenega posebnega znanja, nobenega posebnega tečaja. Predvsem je treba pri tem delu veliko snage, bodisi pri posodi in prostoru, kjer zelje kisamo in tudi pri delu samega.

Na veliko kisamo zelje v lesenih čebrih, kadeh ali pokonci postavljenih sodih, na malo pa v lončenih ali porcelanastih, pa tudi v neokrušenih emajliranih posodah.

Trde, osnažene glave zrežemo ali nari bamo na zeljnih ribezih na drobno ali bolj debelo, po želji. V posodo vlagamo

zelje v plasteh. Vsako plast primerno posolimo in dobro stlačimo. Za 300 kg zelja je treba približno 4 kg soli. Okus zelja zboljšamo z različnimi dodatki in začimbami. Ponekod denejo poprove, lorberjeve (lovorjeve), bergove ali celo grozdne jagode, kumno, gorčično seme. Važno je spriti in dobro potlačeno. Sol zelje mehča, da se laže izloči voda - zeljnica, ki stopi pri pravilnem ravnanju na površje. Napolnjeno posodo pokrijemo s čistimi željnimi listi, nato dobro umite deske, ki jih obtežimo s kamni, da stopi nad vloženo zelje zeljnica. Da se zelje ne zaprašči, pokrijemo posodo z platnenim prtom.

Prehitro kisano zelje nima dobrega okusa. Najbolje se kisa pri 12—18° C. Pri tem naj pokriva zelje voda-zeljnica. Če je ni dovolj, prilijemo primerno količino mlačne, nekoliko osoljene vode. V treh do šestih tednih je zelje kislo in ga začnemo lahko rabiti.

Načeto zelje je treba vsak teden čediti. Tedaj očistimo posodo nad zeljem z mlačno vodo, prav tako tudi deske in kamne. Zopet skrbno vse pokrijemo in vodo nadomestimo.

Ponekod kisajo kar cele zeljne glave in režejo šele pred uporabo. Med vložene glave natlačijo zrezanega zelja. Cele glave uporabijo tudi za zavijanje mesa-sarme.

Tudi ohrovt se lahko na isti način kisa, ki je še bolj okusen in za občutljivejšo želodce še bolj priporočljiv, ker je laže prebavljiv.

● Borbo proti nepismenosti na svetu močno otežkoča stalno in hitro naraščanje svetovnega prebivalstva. Danes je na svetu 700 do 800 milijonov ljudi, ki ne znajo pisati in brati. Po Afriki so celi predeli, kjer zna pisati in brati le 10 odstotkov ljudi.

Moč filma

Eno najmočnejših sredstev za pridobivanje ljudskega mnenja je prav gotovo film. Saj sami čutimo, kako nas filmske predstave prevzamejo, ko po končani predstavi zapuščamo dvorano. Kakor da bi prihajali iz nekega drugega sveta nazaj v vsakdanjost.

Veliki italijanski psiholog profesor Gemelli je o tem napisal sledečo trditev, kateri moramo priznati resničnost: »Film gledalca postopno iztrga iz normalnega življenja in ga potegne v neke vrste zavestno spanje.«

Na vprašanje zakaj hodijo ljudje v takem številu h kino-predstavam, slišimo navadno odgovor: Da se razvedrimo, pozabimo na skrbi, delo, da ne mislimo na ta svet... Tako se človek že zavestno preda življenju domišljije.

Povsem novo okolje se ustvarja ob vstopu v dvorano: molk, ki vlada okrog gledalca, tema, v kateri sameva, žarek luči pa usmerja vso pozornost. Tudi toplota in udobni sedeži stopnjujejo gledalčevo predanost platnu.

V vsakdanjem življenju ima človek svoj položaj, katerega mu odmerja družba; vsa njegova teženja po višji stopnji in večji moči so navadno le sanje. V filmu pa vse meje njegovih želja odpadejo. Tako ga film prenese v čisto nov svet, kjer je z igralci kralj ali tat, z njimi diha lepoto ali hudobijo in si za hip »uresničuje« svoje varljive sanje.

Film nam v živih slikah prikazuje svoja dejanja. Moč slike je velika. 75 odst. otrok si zapomni hitreje in bolje tisto, kar so videli. To velja tudi za odrasle. En sam pogled zadostuje, da dušo pomiri — ali razburi. Filmska slika pa je živa, ganljiva, zato je njena moč toliko večja; saj kretnje spremene obraz in en gib z očmi more povedati več kakor mnogo besed.

Nekoč je bil film nem, prav do leta 1929. Kljub temu je bil privlačen. Toda danes bi se le malokdo z njim zadovoljil. Nekdo je zapisal: »Če hočete povečati skrivnost ljubzenskega prizora, ga odene te v zvoke valčka, ki prihajajo iz ozadja. Jedek razgovor postane le še bolj prisekan, kadar ga spremlja foxtrott...« Kadar torej slika, glasba, kretnja postanejo eno, dobi film še en vpliv več in gledalec izgubi še eno možnost za odpor.

Nadaljnji činitelj filmske začaranosti so filmski zvezdniki. Ti imajo čudovit vpliv na svoje oboževalce. V današnji družbi so postali pravi maliki in njihovi slepi oboževalci gredo za njimi v dobrem in zlem. Zato so filmske revije, ki prinašajo odkritja iz razvrnanega življenja teh idolov modernega sveta, še mnogo bolj nevarne kot filmi sami.

Najmočnejšo silo filma pa predstavlja vzdušje filma, ki preveva današnji filmski svet. To je splošna miselnost filmskega sveta, ki na žalost ni najbolj v skladu s

ZA MLADINO IN PROSVETO

Mladina čaka rešitve

Mladina se danes pogosto znajde pred problemi, katerih sama rešiti ne more, čeprav je njih rešitev življenjskega pomena za mladi rod. Vedno bolj nevarna zaostritev nekaterih vprašanj moralnega in socialnega področja nujno poziva starejše, ki danes vodijo v javnem življenju, da posvete več pozornosti problemom mladih, ki stopajo tudi že v javnost in bodo morda že jutri odločilno posegli v tok življenja.

Brez dvoma ima Kolpingova družina mnogo zaslug pri odgoji doraščajočih mladine; saj se tisoči mladih delavcev prav v njenem okolju oblikujejo za življenje. S svojimi »gojenci« — ker so združeni v družino, se med seboj imenujejo »Kolpingovi sinovi« — so še desetletja po njihovem izstopu iz zavoda v tesnih »družinskih« stikih, zato so lahko med njimi izvedli vprašalno akcijo pod naslovom »Mladina — kam?« Vso anketo so sestavili in vodili fantje sami. Izsledki so resna slika socialno-moralnih razmer med mladino in neizprosno opozorilo starejši generaciji, zlasti staršem in javnosti.

V številkah je povedano, da danes nima 37 odst. mladoporočencev svojega stanovanja. Živeti morajo veččlanske družine v podnajemu ali pa raztreseno pri starših poročencev.

Iz filmskega sveta

SOVRAŽIM BONDA

Bond James ali 007 — skrivnostna številka še skrivnostnejšega filmskega junaka, ki je postal heroj milijonov filmskih gledalcev in idol nešteti nesrečnih deklet, ki verujejo trenutno največjemu filmskemu junaku. In vendar je nekdo glasno zaklical v svet: »Sovražim Bonda!«

Zakaj? — Ker me je začaral, vznemiril in varal. On vara milijone. Tisočem in tisočem hoče postati drugi jaz. Na filmskem traku ima vse, o čemer morem jaz le sanjati, on si sme dovoliti vse, česar si jaz ne smem in ne morem, česar si normalen človek ne sme privoščiti. V njem se uresničujejo daljne sanje o skrivnostnem, neresnem in nezrelem. Z menoj bezljajo milijoni kot začarani v njega, ki je varljiv pri-

vid. krščanskimi načeli. Celotni pogled današnje filmske ideologije je v splošnem zelo materialistično usmerjen. In v tem je največja pogubnost velikega dela filmov, ki jih vrtijo po milijonih dvoranah po svetu.

svetu niti slepi niti hromi, ki sploh ne morejo delati. Da bi umrla od gladu Metka? Ptičke žive pod nebom, ribe žive v vodi...

IX.

Deževen, pust jesenski dopoldan v Ljubljani.

»Ostani doma, če ti ni dobro!« je prigovarjala teta Metki.

Metka pa je hotela s teto na trg. Tako se je bala zadnje čase samote. Ko so zjutraj odvihrali študentje iz treh sob, je bilo drugo nadstropje tiho kot mrtvašnica. V sobici z oknom na grad letos nista stanovala osmošolca, modra, učena, preudarna fanta, eden med njima celo pesnik... Petošolca sta bila, ki nista sobici z oknom na grad in svojim prednikom v njej delala nikakih časti. Sama sta posegla v prepir v ostalih dveh sobah in nista mirila drugih študentov, kot sta to delala včasih Tine in Ribničan. V vsem prostranem drugem nadstropju Metka ni našla kotička, kjer bi ji bilo prijetno in lepo ko nekoč.

Ob Tinetovih pismih prošle jeseni si je Metka naslikala vojašnico kot ogromno poslopje z velikimi sobami, pustimi, praznimi, kjer vzdihujejo fantje po prostosti. Tako jim mora biti pri srcu, kot je pri srcu Metki, kadar je ostala sama v tetinem stanovanju.

Pa kako more taka hiša tako spremeniti človeka, kot je spremenila Tineta? Uganke Metka ni prišla do dna. Silila pa je s teto vsako dopoldne na trg zato, da si je

Pravtako je na desetisoče družin, v katerih družinska mati ni pri svojih otrocih, marveč v delavnici ali v postrežniški službi. Tako je bilo v Avstriji od 1.360.000 žen, ki delajo v poklicu 640.000 poročenih mater, in od teh jih je imelo 150.000 enega otroka, 83.000 dva otroka, 35.000 tri otroke, 15.000 štiri otroke in nad 10.000 po pet in več otrok.

Iz vprašalne akcije je razvidno tudi, da ima današnja mladina tudi mnogo drugih problemov, s katerimi je bilo prizaneseno starejšim. To so problemi prostega časa, problemi politike, vere, športa, dela, itd. Nekoč vsa ta vprašanja niso bila tako zapletena, saj je bilo takrat vse življenje bolj enostavno.

Kakšna je miselnost današnje mladine, kaže naslednja ugotovitev iz razgovorov mladine med delom: med 100 fanti-delavci 18 let starih se jih je pogovarjalo o politiki 11, o veri 8, o delu 24, o športu 29, o ljubezni 34; med 100 mladimi delavci 22 let pa jih je zanimala politika 17, vera 13, delo 23, šport 28, in ljubezen 19.

Posebno pa pričakuje mladina — kot ugotavlja statistika mladih — da bo družba v bodoče bolj poskrbela, da se bodo mlade družine mogle zdravo razvijati v svojem moralnem in socialnem življenju.

Producent Bond-filmov pa se smeje, ko polni blagajne z našim denarjem samo zato, ker je znal ujeti naše strasti...«

Filmski igralci:

OTTO PREMINGER

Otto Preminger holywoodski režiser znanega filma »Kardinal«, katerega so tudi v Celovcu predvajali in ki je v katoliški kritiki bil zelo različno ocenjen, je bil pred kratkim ranjen v glavo. Sprl se je v baru z nekim sodelavcem, kateri mu je zaglal v glavo kozarec. Torej so tudi med temi »junaki platna« surovosti doma.

JEAN DELANNOY

Visoko odlikovanje »častne legije« je prejel Jean Delannoy, ki je režiral pred leti znano filmsko delo »Bog potrebuje ljudi«. Trenutno zopet pripravlja nov film, pri katerem bo sodelovala znana igralka Gina Lollobrigida.

Otroški kotiček

Izbirčna Metka

Metka je prišla iz šole domov in sedla z materjo h kosilu. Pokusila je juho, odložila žlico in rekla:

»Ne bom jedla!«
»Prav,« je rekla mati, »ako nisi lačna, ti ni treba jesti.«

Mati je kósila sama. Po kosilu je šla kopat krompir. Z njo je šla tudi Metka. Delali sta do poznega večera.

Ko je bil čas za večerjo, je mati zopet postavila na mizo isto juho, ki je ostala od kosila.

»E, takšne juhe mi še daj, mamica, res je dobra.«

In večerja je šla obema v slast.

Vrabček in muca

Vrabček, kje boš to zimo živel,
kje se pozimi boš grel?
Tu in tam, vsepovsod!
Bom že kje našel kak topel kot.

Kje si boš zajtrk izprosil?
Kje opoldne boš kosil?
V jaslih pri konjčku,
v hlevu pri voličku
in pri putkah, petelinčku.

Kje pa boš prenočeval?
Kje z družinico boš svojo spal?
Več, ti muca,
kaj sva se zmenila z ženo?
Da ti tega vrabci ne povemo.

Zakaj pa ne, o vrabček moj?
Tako rada bi poznala domek tvoj!
Zato, ker nam povedala je neka miš,
da ti drugače misliš kot govoriš!

Živali, ki prespe zimo

Živalim ni pozimi nič kaj dobro. Zebe jih in malo hrane dobijo. Najbolje je tistim živalim, ki vso zimo prespé. To so polh, jazbec, medved in jež.

Največji zaspanček je polh. Že jeseni si napravi v votlem drevesu iz mahu toplo ležišče. Tudi majhne zaloge hrane si nabere. Nato kmalu trdno zaspi. Večkrat se prebudi, se najé, pa takoj spet zaspi. Šele pozno spomladi prileze precej shujšan na dan.

Tudi jazbec si že pred zimo mehko postelje svojo jазbino z listjem. Ko pritisne, hujši mraz, zaspi. Če je zima mila, se večkrat prebudi. Tedaj gre iz jазbine, si poišče nekaj hrane in se napije vode. Nato pa se vrne v jазbino in spi dalje.

Podobno kakor jazbec preživi zimo v svojem brlogu medved.

Jež si nanosi pod kak grm ali na drug varen kraj cel kup slame, sena, listja in mahu. Toda šele takrat, ko je že zelo mrzlo, se zarije v kup in prespi najhujšo zimo.

se jih nalezli v vojašnici, pahnili vi, gospod Tine!...

Morda se pa kljub temu pismu ne oglasi? Metki je kljuval dvom po možganih. Teta pa je bila vselej huda: Da bi se na tako pismo ne oglasil? Tine, ki je bil najboljši izmed vseh njenih študentov! In kako tenkočuten in natančen za vsako podrobnost! Ne čarajo vojašnice, v enem letu ne morejo tako spremeniti človeka! Tinetu bi morali iztrgati srce iz prs in mu vštiti drugo, če bi bil res tak, da bi ne prišel... Tine pride! Prav te dneve pride! Morda že danes!

Metka je silila s teto na trg. Samo da je v njeni bližini! Streslo jo je, kadar je pomislila, da bi stopil Tine prednjo na samem. Kaj bi mu rekla? Kako naj mu razloži? Kaj poroče? Naj govori rajši teta!

In Metka je šla s teto na trg. Vzela ji je košaro, dasi se je teta branila. Tako se spodobil! Med branjevkami tam za škofijo je Metka ko po navadi zaostala in šla za teto. V gneči bi težko šli vstrij.

Naenkrat pa je Metka obstala. Teta se je naglo ozrla po njej. S komolci je odrihnila ženske, ki so se gnetle med njo in Metko, ter jo hlastno prijela pod komolcem.

»Križ božji! Kaj ti je, Metka?«

V Metki pa je plamtela misel: Nobene pozornosti! Marija, pomagaj mi, da se ne zgrudim! Odženi slabost od mene, obdrži me na nogah! Vkljub gneči so ženske že opazile njeno slabost.

MATIJA MALEŠIČ:

26

V ZELENEM
POLJU

koža

Upaj, France! Metka napravi, ko da niso nikdar igrali pod Lokačevim kozolcem „Divjega lovca“, ko da ni bilo tiste noči po igri, ko da ni bilo tistih večerov v tetini kuhinji, ko da ne skriva med svojimi čipkami pesmi „Marjetica“. O Bog, naj izgine nekam v pozabljenje tista strašna noč od velikonočnega ponedeljka na terek! Grozna noč, ki skriva toliko trpljenja!

Upaj, France, ki ne znaš govoriti lepih besed! Tine, ki imaš na koše lepih, sladkih in medenih besed, ti pa le molči, le molči...

In Metka se je začela takoj pripravljati na pot v Ljubljano.

Oče je prišel po njo. Da se je Francetov oče že pomiril in je dovteten za pameten razgovor, je povedal. Metka ni hotela iti v drugo sobo. Kar je imela povedati, je itak že povedala! Ko se vrne iz Ljubljane... Oče hud in jezen. Sedaj v najhujši košnji od hiše. Zanjico naj najame, teta naj pa kupuje zanjo vsako prgišče moke in vsak krompirček! Metke vsi ugovori in prošnje in jeza in grožnje niso uklonile. Jemala je iz omare obleko in perilo, ki ga je hotela vzeti s seboj v Ljubljano.

Metka je vedela, kaj bo napravila, če jo bo teta zavrgla. Od gladu ne umirajo po

Alojzij Vavti - pol stoletja selski župnik

Sele so gorata pokrajina. Klancev tam ne manjka. Se celo k župnišču moraš iti po klancu.

V veži zagledam na prvih vratih napis »Župnijski urad« v slovenskem, nemškem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku.

Potrkam, vstopim, pozdravim. Pri pisalni mizi sedi sivolasi gospod. Očala mu leže na mizi, v roki pa drži veliko povečevalno steklo. Vstane, stopi k meni; motri moj obraz, potem pa vzklikne: »O, saj se pozna! Pozdravljeni! Sedite! Kaj pa vas je privedlo v Sele?«

»Gospod župnik! V nedeljo, 2. januarja, sem na zborovanju mož katoliške akcije slišal, da ste že 50 let župnik v Selah. Pa sem prišel, da za »Naš tednik« poizvem in napišem, kar bi bralce zanimalo. Ali vas smem vpraševati in prositi za odgovor?«

»Naj pa bo! »Naš tednik« mi je zelo pri srcu. Pa čakajte! Da se nama pri govorjenju grlo preveč ne osuši, naj nama prinese kozarec vina!«

»Imam samo eno uro časa do odhoda avtobusa, dobro jo moram izrabiti. Kozarica pa se ne branim. Bom pa kar začel! Ali je res, kar smo o vas slišali na zborovanju v Celovcu?«

»Res je!« Dne 30. decembra je minulo 50 let, odkar sem bil od škofa Adama na škofiji vmeščen za župnika selske fare. Na novo leto, 1. januarja 1916, sem se kot tak predstavil faranom in nekaj dni nato je bila inštalacija. Cerkvene obrede je opravil dekan Mihl iz Žihpolj, udeležili pa so se inštalacije sosednji gospodje: Tonej Mlinar iz Borovelj, Karel Hraba iz Šmarjete in Lovro Božič iz Apač. Vsi so že rajni. Tudi cerkvena ključarja Florijan Olip in Andrej Dovjak sta bila pri mizi. Kosilo pa je bilo skromno, vojnim razmeram primerno.«

»Kako in kdaj pa ste prišli pastirovat v Sele?«

»Ko smo se nekoč mladi bogoslovci med seboj pogovarjali, kaj bi radi postali in kje službovali, sem jaz rekel, da bi najraje postal župnik v Selah. Sele so mi bile znane le po imenu iz dopisov v »Miru«, nikoli pa še Sel nisem videl. In glejte, ta moja želja se mi je izpolnila. Po treh letih kaplanovanja v St. Jakobu in Pliberku sem bil junija 1915, ko je ravno Italija stopila v vojno zoper Avstrijo, prestavljen za provizorja v Podljubelj. Tam pa sem ostal le šest tednov. V Selah je bil župnik Josip Linasi nevarno bolan. Poslali so me k njemu za pomočnika, administratorja. V torek, 22. julija, sem v družbi boroveljskega organista Preka prišel na svoje novo službeno mesto. Že 5. avgusta pa je župnik umrl in jaz sem bil imenovan za provizorja. Meseca septembra sem se pridno učil in pripravljaj na župnijski izpit in ga začel oktobra potem srečno prestal. Nato je bila fara razpisana. Prosil sem za-

»Saj je že bolje... saj... saj... In Metka je stiskala pesti in zobe, zaprla je oči in se skušala ohraniti pri zavesti... »Tam... Tine...« je skušala odvrti tetino pozornost od sebe. Z glavo je pomignila proti semenišču.

Teta je sledila njeni kretnji in napela oči. Ko je opazila med ženskami človeka v uniformi, je Metka potegnila s seboj. Ni je vlekla za Tineto, tja proti škofovi cerkvi je silila iz gneče. Med cerkvi, stolnim župniščem in semeniščem je skoraj tekla in prisilila tudi Metko k naglici. Tudi na drugi strani semenišča se ji je še mudilo, ko pa sta zavili okoli oglja in kretnji med semeniščem in Ljubljani nazaj proti branjevkam, je teta pričela zaustavljati korake. Metkinega komolca ves čas ni izpustila, med naglo hojo ga je stiskala, kot da bi se bala, da ji Metka ubeži.

Sedaj je Metka spoznala tetino namero. Po tej strani, med kostanji in semeniščem, mora priti Tine. Skozi to gnečo se ni mogel preriti v času, ko sta hiteli okoli semenišča. S tem valom ljudi se mora preriti do njih, uiti pa jima v tem tesnem prostoru ne more.

O, kako prav, da jo drži teta pod pazduho, kako prav, da je tu taka tesnava! Metkine noge so bile tako težke, da je ne bi nosile, če bi je ne držala pokonci tetina pomoč in telesa prerivajočih se ljudi.

Kako se bo le končalo to nepričakovano srečanje? Kaj, če se bo zgrudila prav pred Tineto? Neprijetno mu bo... Nič zato!

njo. Razen mene je kompetiral (se je potegoval) še Franc Božič, župnik v St. Danijelu nad Prevaljami. Podeljena pa je bila župnija meni, morda zato, ker sem bil že tu. Tako sem postal župnik že po tri in polletnem dušnem pastirovanju in sem bil v starosti 28 in pol leta najmlajši župnik škofije. Ker sem postal župnik še tako mlad, sem zdaj župnik že pol stoletja.«

»Gotovo so slučajni, da kdo kot župnik tako dolgo pase svoje ovčice, zelo redki, da pa kdo tako dolgo župnikuje na isti fari kot vi, tega še nisem slišal.«

»Da, taki primeri so zelo redki. Kolikor je meni znano, me je prekosil samo eden:

župnik Anton Pelnar je bil v St. Štefanu na Zilji 63 let, od leta 1898 do smrti januarja 1962. Je pa tudi dočakal 92 let.«

»Zakaj pa vi niste odšli iz Sel na kako drugo faro?«

»Zakaj sem tako dolgo ostal tu? Staro latinsko pravilo veli: tene, quod habes = drži se tega, kar imaš! Če si na enem kraju zadovoljen, ne sili kam drugam! Jaz sem se pa v Selah splošno dobro počutil med svojimi gorjanci, zato sem rad ostal med njimi. Samo enkrat sem hotel naprej. Leta 1922 sem nekoč pozno zvečer hodil iz Borovelj domov. Pot se je vlekla in bil sem že močno utrujen. Na misel mi je prišlo, koliko na boljem so sobratje, ki niso tako oddaljeni od sveta in nimajo tako razsežnih župnij kakor so Sele. Takrat je bila razpisana župnija St. Jakob v Rožu. Nanjo so me vezali prijetni spomini. Napisal sem prošnjo in jo odposlal na škofijo. Pa kmalu sem se skesal in prošnjo preklical. Župnijo so podelili mojemu plajberškemu sosedu Franju Šenku, jaz pa sem lepo ostal še nadalje v Selah. Pozneje enkrat so me

Pretrpela je dovolj zaradi njega, grd je bil dovolj, ko je na vse obupne klice molčal... Tam je!

Hipoma se je zavrtelo vse pred Metko, vsi ti ljudje v gneči, kostanji, zidovi semenišča... Ob slokem vojaku v sivi uniformi, s črno čepico na glavi se je prerivala Vida, nadučiteljeva Vida...

Metka je napad premagala. Bolečina je bila tako ostra in skeleča, da je prepila slabino v udih, nogah, sklepih, okoli srca in v glavi. Ugriznila se je Metka v spodnjo ustnico...

Tako torej! Saj se je Metki že tam med branjevkami zdelo, da se Tine ne preriva sam med ljudmi. Ali Vide od strani in od zadaj ni mogla spoznati. Nista slučajno skupaj, nista se mogla stoprav v tej gneči sestati, drugače bi ne bil njun pogovor tako miren, smehljata se, kaj prijetnega ji pripoveduje. Za ljudi se ne briga, ne vidi ju, nje in tete...

Tako torej, Tine, nesreča mojega življenja...

»Dobro jutro, gospod Tine!« Teta ga pozdravi šele, ko jo hoče odvriniti izpred sebe. Tako zaverovan je bil v Vido, da ju vse do tega trenutka ni opazil.

»O, gospa...« Tine je v prvem hipu prijetno iznenaden. Ali ko mu zdrkne pogled s tete na Metko, mu zastane beseda. Poblede in zmede se. Povesi pogled. Reši ga sablja. Tine sedaj ne nosi več bajoneta kot o veliki noči, sablja mu binglja ob

magovarjali, naj prosim za razpisano faro Pliberk, pa nisem hotel. Morda večkrat ni dobro, če ostane župnik kakor priljiman na fari, posebno, ko se postara in ni več proučen in gibčen v pastirovanju, ko tudi nje-mu veljajo besede, ki jih je Kristus govoril spečim apostolom na Oljski gori: dormite iam et requiescite = spite sedaj in počivajte! Pod takim pastirjem tudi versko življenje v fari lahko zadremlje. Zato je drugi vaticanski koncil odpravil določbo o nepremakljivosti inštaliranih župnikov. Zdaj bo škof tudi župnika po potrebi lahko premestil na drugo faro. V naši škofiji zaradi pomamjkanja duhovnikov ne kaže drugače, kakor da tudi stari še ostane-mo v dušnem pastirstvu. Jaz tem lažje, ker imam zaradi oslabelega vida koadjutorja, pomočnika, podobno kot škofje, ki so stari ali z delom preobloženi.«

»Rekli ste, da ste se v Selah splošno dobro počutili. A vas je tekom 50 let gotovo vendarle zadela marsikatera neprijetnost. Ali ne?«

»O, seveda tudi teh ni manjkalo. Nemirni časi in surova sila so me nemilo potegnili v svoj vrtinec. Januarja leta 1918 so me folksverovci prijeli in odvedli v Celovec v bivšo jezuitsko kasarno in me pridružili drugim tam zaprtim Slovencem. Po nekaj dnevih so me na intervencijo škofa Adama izpustili. Majnika istega leta sem moral bežati pred njimi in sem bil nad tri tedne skrit pri Košutniku v vednem strahu, da me izvohajo. Med tem so ložirali v župnišču in vse izropali, kar se je dalo odnesti. Ko sem se vrnil, je bilo moje le-to, kar je bilo na meni. Le pomalem sem si mogel nabaviti najpotrebnejše. Kako sem trpel v dobi hitlerjancev, itak veste, saj sem del doživljaljev pred nekaj leti popisal v »Našem tedniku«. Zaprla so me štirikrat in sem predsedel 22 mesecev po raznih zaporih, ječah in transportih. Pa sem se iz pregnanstva in zaporov še vendar srečno vrnil med svoje Selane. Saj so pa ti tudi pridno molili za svojega župnika, podobno kot prvi verniki za Petra, ko ga je Herod Agripa vrgel v ječo.«

»Tekom 50 let ste veliko storili za Sele. Farni dom na primer in nova cerkev bosta trajen spomenik vašega župnikovanja!«

»Prosim, ne pretiravajte, ne poveljujte me! Pri vseh pridobitvah sem bil kolikor toliko udeležen, ne smete pa reči, da je vse to moje delo! Dvakrat smo nabavili nove zvonove, a vse le z nesebično požrtvovalnostjo faranov. Enako je bilo pri gradnji prvega farnega doma in zadnja leta pri gradnji sedanjega in nove cerkve. Prispeval sem po svojih močeh tudi jaz, a vsa skrb in vodstvo dela sem prevajal na rame mlajšega, podjetnejšega in vztrajnejšega koadjutorja.«

»Omenili ste farni dom. Ta dom je služil tudi prosvetnim prireditvam. Kolikor

boku. In za to sabljo zgrabi in jo pritisne k sebi, ko da mu jo hoče gneča odtrgati z jermena. Z drugo roko si začne zapenjati plašč.

»Velik gospod, o, velik gospod!« In teta pomigne na njegove zvezde na ovratniku: po tri svetle na vsaki strani, vse lesketajoče se, prišite so na pozlačeno podlago. Nato zdrkne pogled na sabljo. Vide teta očividno ne pozna.

Tine je v zadregi in tega ne more skriti. Bledica je že zgnila z njegovih lic, zdaj je rdeč ko kuhan rak. Prestopa na mestu, menca s sabljo in plaščem, boji se in noče pogledati Metke. Da bi ponudil vsaj teti roko, se ne domisli.

»Metka! Kakšna sil! Pa nisi bolna?« Vidin vzklik ni hljinjen. Široko zre v Metkin obraz.

Tine mora sedaj pogledati tudi Metko. Metka čuti, kako se širijo Tinetove oči. Naglo mu gine rdečica z lic. »Metka... Metka...« menca ves osupel in preplašen.

Teta zapiči svoj pogled v Vido.

»Se ne poznate? Pa ste iz iste vasi! Moja bivša gospodinja! Vida, učiteljščnica, hčerka našega nadučitelja.« Tine hiti, ko da je vesel, da mu ni treba gledati Metke in ji reči kako besedo.

Teta ne seže v ponujeno Vidino desnico. »Niste dobili najinih pisem?« Teti se glas tresse in je očitajoč. In zopet se spremenijo barve na Tinetovem obrazu.

vem, ste se vedno udeleževali tudi na kulturnem polju.«

»Vsak inteligent mora delati za kulturni podvig našega ljudstva. Že kot dijak sem v izobraževalnem društvu v Šmihelu skrbel za knjižnico in nastopal na odru. Kot kaplan v St. Jakobu sem imel mnogo veselja do tega dela. V Selah sem začel zbirati knjige za knjižnico med prvo svetovno vojno, z igrami smo začeli leta 1919 na silno priprostem odru v Mažejevi dvorani, l. 1930 pa smo postavili v dvorani novega farnega doma večji oder. Imeli smo kader izvežbanih igralcev in knjižnica je dobro uspevala. Neko leto je bilo izposojenih nad 1600 knjig. Nacisti so, kakor veste, prosvetno delo povsod zatrli, po letu 1945 pa je zopet zaživelo. Knjige iz knjižnice sicer manj pridejo med svet, ker ljudje mnogo manj berejo, igre pa vsako leto večkrat privabijo mnogo občinstva v prostorno dvorano in se na obsežnem odru lažje uprizarjajo. Režiser je sedaj g. koadjutor, jaz pa organiziram le farne proslave, n. pr. na materinski dan ali slovesnost prvega sv. obhajila.«

»Kot oče farne družine ste z njo tesno povezani. Zanima me, koliko ste v teh 50 letih krstili otrok, koliko ste imeli pogrebov in koliko parov ste poročili?«

»Tudi jaz sem bil radoveden in sem iz matičnih knjig preštel vse te vesele in žalostne slučaje svojih faranov. Krstil sem 840 novih farančkov, 638 umrlih sem spremljal h grobu, poročil sem pa 253 parov. Upoštevali pa morate, da sem bil pet let prisilno odsoten, pregnan in nisem mogel vršiti tukaj dušnopastirske službe in pa, da imam od leta 1947 dalje stalnega pomočnika.«

»Ker ste že tako dolgo v Selah in jih prostovoljno niste hoteli zapustiti, domnevam, da jih tudi sedaj več ne boste. Ali imam prav?«

»Da, prav imate! Dokler bom mogel, ostanem selski župnik. Če popolnoma obnemorem, stopim v pokoj. Ko umrjem, naj bo mesto mojega zadnjega počitka na selskem pokopališču. Če sem tako dolgo živ in deloval med živimi Selani, hočem tudi po smrti počivati med mrtvimi farani in z njimi pričakovati vstajenja. Vem, da bodo farani radi obiskovali grob svojega dolgoletnega dušnega pastirja, ga kropili z blagoslovljeno vodo in molili za njegov dušni blagor.«

»Pred nekaj leti ste obhajali zlato mašo. Bila je, kakor sem bral, lepa slovesnost. Tudi ta vaš zlati jubilej župnikovanja boste najbrž slovesno obhajali?«

»Ne bom ga! Prvič zato ne, ker jaz nimam nobene zasluge za to, da sem smel in mogel biti tako dolgo župnik te fare. To je dal ljubi Bog, njemu gre hvala! Zato smo na Novo leto, ko smo zapeli zahvalno pesem za vse v preteklem letu prejete dobrote, priključili tudi zahvalo za vse, kar je Bog po mojih rokah in ustih tekom let faranom milosti podelil. Farane sem pa prosil, naj raje ob tem mojem jubileju še posebej po svojih močeh darujejo za no-

(Konec na 8. strani)

»K nam torej ne mislite priti?« Tetin glas je temen. Skoraj grozi.

»Pridem... Pridem... Na svidenje...« Mirno, skoraj z veseljem se spusti v gnečo. Govoriti z njim ni več mogoče.

Tetin obraz je tako mrk, kakor ga Metka še ni videla. Tok ljudi ju potegne za Tineto. Gneča ju šele na prostranem trgu izpusti. Obe ko dogovorjeno pogledata okoli sebe in iščeta z očmi. Tine jo maha z Vido proti mostu, ki ga stražijo zmaji. Mudi se jima. Vida nosi pod pazduho knjige. Tine potrka s sabljo ob cesto.

»Ta je Vida?« Mračen, mračen je tetin glas.

»Vida! in pred njo ga je sram...«

Žalost v Metkinih besedah teto zbode. »Čakaj! In grozi s pestjo za Tineto, ki zavija na most z zmaji.« Slišal jih boš, ko prideš!«

Metka bi povedala teti, da ga sploh ne bo, pa med tem vrvenjem ljudi ni prostora za tak razgovor.

Tako prazno je v njeni glavi. In tako tesno, tesno ji je okoli srca. »Ni mi dobro, teta!«

»V posteljo moraš! Hitro!«

»Tako slabo mi ni, da bi ne mogla sama domov! Le nakupite, kar potrebujete!«

»Res prideš sama?«

»Pridem! Brez skrbi!«

Tetin pogled je... Sram ga je... Sram ga je...

(Dalje prihodnjič)

Savinškove „Grče“ na vogrškem odru

Vseposvoda čutimo pomanjkanje novih iger in se morajo odri hraniti z zastarelimi in že mnogokrat preigranimi deli. Včasih je domovina bogata zalagala z igranimi koroške in druge slovenske odre po svetu, sedaj tega ni več, ker so novejšje, tako imenovane napredne, sodobne igre za naše ljudstvo in odre neprebavljive.

To potrebo čutijo tudi kulturno delavni Slovenci v Ameriki, zlasti v Clevelandu. Iz te potrebe je zrastle Mauserjeva igra »Kaplan Klemen«, ki smo jo pred leti videli tudi v Celovcu in iz te potrebe je znani kulturni delavec in dramatik Zdravko Novak v Clevelandu dramaturgiral Savinškovo povest »Grče«, ki je pred vojsko izšla pri Mohorjevi družbi.

Ob prvi uprizoritvi v Clevelandu je o njej zapisal pisatelj Karel Mauser: »Reči je treba, da je dramaturgija posrečena. 'Grče' so pokazale, da so dobra igra in vredna, da prične svojo pot po slovenskih odrih po Ameriki. In ne samo to. Prav bo, če odide igra tudi na Primorsko in Koroško. Nekaj novega je in bo ljudem blizu.«

Igra je prišla res na Koroško in najprej so jo uprizorili v St. Janžu v Rožu, sedaj pa je prišla še v Podjuno. Tudi sami smo se prepričali, kar je zapisal Mauser o njej.

Dejanje se godi nekako pred 100 leti na Gorenjskem. Če je gorenjski značaj itak že bolj trd, pa je v Savinškovi povesti in v Novakovi priredbi še stopnjevan, da na-

stopajo res trde grče, ki jih podobno kot pri grčastih drvah ni mogoče razklati, jim priti do živga. Seveda ne smemo misliti, da je vsak tak značaj slab, saj je človek lahko tudi v dobrem nezlomljiv, kremenit, pošten značaj. Tudi župnik Mihael, ki ima za Vršanom največjo vlogo, je grča in se z vso močjo trudi, da bi upognil starega Vršana, pa o njem pravi, da imajo srce kot zarjavelo železo in da pri takih ljudeh še Bog ničesar zlepa ne opravi, pri starem Vršanu pa še zgrda ne. Šele ko ga življenje samo dovolj udari in ko mu še stari ponos ne pusti, da bi Vršanovo ime zginito na Vršanovini, se omehča in zapiše grunt malmu Klemenčku.

V igri vsaka beseda sedi, zadene, udari,

Tudi goriški nadškof

Sedanji goriški nadškof Pangrazio je po rodu pravi Italijan in je pred leti prišel v Gorico iz neke škofije ob ligurski obali. Zato je razumljivo, da ni znal prav nič slovensko. Ko je v novi škofiji srečal ne le slovenske duhovnike, ampak vrsto slovenskih vernikov v mestu in po vaseh, je bilo mučno, ko je nadpastir govoril vernikom v tujem jeziku, ne v njihovem, čeprav so ga morda razumeli vsaj na splošno.

Ko se je sedaj vrnil s koncila in so imeli

nobena ni odveč... Še gorenjska grča Finžgar nima v svojih igrah tako jedrnatega sloga. Zato je važna v igri tudi vsaka beseda, kako jo izreče in vsaka kretnja, ki tudi po svoje govori.

Vogrškim igralcem moramo priznati, da so se igre lotili z vso resnostjo in ustvarili na diletantskem odru zelo dobro igro. Seveda mora biti pri taki igri tudi režiserjeva roka precej trda, da prenaredi mehke koroške značaje v trde gorenjske. Zlasti moramo pohvaliti starega Vršana, da nam je oblikoval tako pristno življenjsko podobo grče Vršana, četudi je to bila njegova prva večja in resna vloga. Pohvaliti pa moramo tudi ostale igralce, ker so vsi skupaj prispevali k lepemu kulturnemu uspehu, četudi v malih Vogrčah. Naj bo to vzpodbuda še drugim večjim in poznanim faram!

kve, poln apostolskega duha. Vzgojo naj vodijo življenjske smernice v duhu evangelija. V družinah naj bo trajna skrb za pravo krščansko kulturo. Bratsko sodelovanje naj vam bo vir neprestanega veselja, da vas bodo spoštovali in ljubili vsi v naši nadškofiji in v vsej Cerkvi.«

Ni lahko škofu v škofijah z različnimi narodnostmi. Zdi se pa, da so besede in ta gesta goriškega nadškofa res izraz koncilskega duha, ki spoštuje sleherni jezik, sleherni narodno posebnost in vsak narod; ga ne le trpi, ampak podpira njegov razvoj, mu pomaga in navdihuje njegovo dejavnost z duhom Kristusove blagovesti.

PAPEŽ BO SPREJEL GROMIKA

Iz dobro poučenih političnih krogov se je zvedelo, da bo sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko prispel 8. februarja na obisk v Italijo v Rim, kjer se bo razgovarjal z italijansko vlado o mednarodnem položaju in razorožitvenem vprašanju.

V tej zvezi poročajo tudi, da bo Gromiko med bivanjem v Rimu verjetno obiskal Vatikan, kjer ga bo sprejel sv. oče Pavel VI.

● Poljski škofje so ob koncu koncila poslali nemškemu škofu posebno poslanico, v kateri želijo, da bi prišlo do sprave med poljskim in nemškim narodom kljub strašni zadnji vojni in spremembi meja. Na to spomenico so nemški škofje v duhu sprave lepo odgovorili. Poljske škofo so doma silovito napadli, toda kardinal Višinski je izjavil, da na koncilu Poljska ni doživela nobenega ponižanja.

Višinski ni smel v Rim

Poljska vlada ni hotela izdati kardinalu Višinskemu dovoljenja za potovanje v Rim. Poljski kardinal Višinski bi moral potovati iz Varšave v Rim, kjer bi se moral udeležiti svečanosti 1000-letnice pokristjanjenja Poljakov. Poljska vlada namreč očita kardinalu, da je svoja potovanja v Rim zlorabljal v politične namene, ki škodujejo poljski državi. Z odklonitvijo vizuma primasu so se odnosi med državo in kat. Cerkvijo ohladili, kot so bili v dobi stalinizma.

● Ker je mir v veliki nevarnosti, so sklenili škofje Avstrije, da naj bo vsak mesec v župniji ena sveta maša za mir.

ENA ŠTEVILKA ČASOPISA JE TEHTALA 3,5 KILOGRAMA

Prva nedeljska izdaja časopisa »New York Times« je po nedavnem 24-dnevnem štrajku stavcev in tiskarjev v Združenih državah Amerike obsegala 946 strani v 15 posameznih delih in je tehtala natanko 3,57 kg. Za naklado 1,5 milijona so porabili 5.967 ton papirja in 109 ton tiskarske barve. Za vsak izvod časopisa, ki so ga v New Yorku prodajali po 30 centov (= 7.50 šil.), sta stala že papir in barva več kot 12.- šilingov. Stroške so knili z oglasi v časopisu.

Po takem obsegu seveda nihče ne pričakuje od bravcev, da bi prebrali časopis od začetka do konca. Kajti če bi tudi kdo poskušal, bi bilo prav tako, kot če bi bral v tem času nekaj romanov — in spet bi bila nedelja.

15. Slovenski ples

bo v soboto, dne 22. januarja 1966, v Delavski zbornici v Celovcu.

Igrata: Veliki mestni plesni orkester Ljubljana s pevcema Majdo Sepe in Rafkom Irgoličem in ansambel »Dobri znanci«.

Vstopnina po 25 šilingov pri krajevnih Slovenskih prosvetnih društvih in v »Naši knjigi« v Celovcu. Pri večerni blagajni 30 šilingov. — Vstop ob 19. uri. — Otvoritev ob 20. uri.

Alojzij Vavti — pol stoletja selski župnik

(Nadaljevanje s 7. strani)

vo cerkev, da nabavimo vse potrebno, kar še manjka in odplačamo del dolga. Drugič pa se pri takih jubilejnih proslavah enostransko povzdiguje slavljence za njegove zasluge, nič pa ne omeni, kaj vse bi še mogel storiti v čast božjo in blagor duš, pa ni storil, kaj vse je zanemaril. Bilanca obsega dve strani: 'aktiva', kar mi je v zaslužnje, pa tudi 'pasiva', kar mi je v breme. Ko torej delam bilanco svojega župnikovanja in gledam na eni strani, kar mi je v dobro, na drugi strani, kar mi je v breme, se moram za prvo zahvaliti, pri drugem pa skesan trkati na prsi in priznati: 'Servus inutilis sum = nekoristen, malopriden hlapec sem.' Bog, bodi mi milostljiv! Starostne težave hočem vzeti za pokoro in z njimi svoj dolg odplačevati!

»Ko gledam vaš pokončni stas (postavo), še ne nagubano zdravo lice in vašo dobrotljivost, se mi zdi, da vam je namenjenih še več let življenja, da boste še dočkali biserno mašo, kakor n. pr. skočidolski župnik Tomaž Ulbing, s katerim sta si precej podobna.«

Z gospodom Tomažem sva si morda res malo podobna po zunanosti, ne dosegam ga pa v učenosti, posebno v znanju latinskega jezika, v katerem je on mojster, pa tudi ne v kovanju rimanih verzov. Moje življenje je v božjih rokah! Kar mi je Bog namenil, naj se zgodi! Če pa res dočakam 60-letnico mašništva, bodo pa tudi zame veljali peteri samoglasniki AEIOU. Ali veste, kaj pomenijo? Nekdanji avstrijski kancler prelat Seipel jim je dal to-le razlago: To so začetne črke besed stavka: Alter Esel tubiliert ohne Unterlass = star osel obhaja jubileje brez prestanka!

Buknila sva v smeh in se iz srca smejala. Kozarca sta bila že prazna. Po cesti spodaj je ravno privozil avtobus in z glasnim hupanjem naznanjal svoj prihod in nato kmalu odhod. Poslovil sem se in odšel prav zadovoljen, da moja pot v Sele ni bila brezuspešna.

goriški slovenski verniki svojo božično slovesnost v stolnici, jih je pa nadškof pozdravil z lepim slovenskim nagovorom. »Ljudje so ga zavzeto poslušali in bili ganjeni,« poroča »Katoliški glas«. V lepem novoletnem voščilu je tudi dejal dobesedno: »Ohranite svoje narodne posebnosti, a organizirati se morate kot želi sveta Cerkev, da boste del Cerkve s svojo tradicijo, svojim jezikom in kulturnim bogastvom, toda delavni del Cer-

MRAZ PO VSEJ EVROPI

V Italiji se držijo zelo nizke temperature, tako ima kraj v San Giorgio di Brunica v Gornjem Poadižju 23 stopinj pod ničlo. Sicer imajo po vsej bencenski pokrajini rekordno nizke temperature, v samem Bocnu je bilo te dni -16, na Brennerju -20, enako tudi na nekaterih drugih prelazih. Skoraj vse reke so zamrznile in marsikje so popokale vodovodne cevi.

Zaradi tako hudega mraza so prišle v dolino črede srn, ki iščejo zatočišča pri senikih v manjših krajih.

Iz vse gornje Italije poročajo, da močno sneži. V evropskih prestolnicah je bilo te dni povsod zelo mrzlo, najbolj pa v Moskvi -23, kjer je tudi snežilo. Na lestvici sledi Oslo -17, Zürich -11, nato Bonn, Praga, Stockholm -10, Pariz in Berlin -9 stopinj Celzija itd.

Na jugoslovanskih cestah je položaj zaradi sneženja kritičen. Iz Finske poročajo, da je na severu dežele termometer padel na -31 stopinj. V obrežnih vodah in pristaniščih Danske je na delu mnogo ledolomilcev. Po vsej Franciji je zelo hud mraz.

DAS ANGEBOT FÜR SIE!

Vom 21. bis 27. Jänner 1966:

Eine A&O-Markenware:

A&O Inländer-RUM 19.50
38% · 0,5-Liter-Einwegflasche · inkl. Getr.-St.

Bulgarische **PFIRSICHE 8.90**
gelb, geschält und entkernt 1 große Dose

Besonders empfehlenswert:

GEMÜSEERBSEN 8.50
aus besten Frischerbsen 1 große Dose

„Miss Jenny“ — **HAARSPRAY 32.-**
in der vorteilhaften 24-oz-Großdose nur

Außerdem noch 3% A&O-Rabatt!

...und wo?
-natürlich bei **A&O**

GLEDALIŠČE V CELOVCU

V celovškem Mestnem gledališču imajo od 21. do 27. januarja takle program:

Petek, dne 21. januarja je gledališče zaprto. — Sobota, 22. januarja, ob 19.30: ORPHEUS IN DER UNTERWELT (ORFEJ V PODZEMLJU); opera Jana Jacqua Offenbacha. — Nedelja, 23. januarja, ob 15. uri: REISE UM DIE ERDE IN 80 TAGEN (POTOVANJE OKOLI SVETA V 80 DNEH); drama P. Kohouta; 8. predstava za GWK-nedeljo. — Sreda, 26. januarja, ni predstave! — Četrtek, 27. januarja, ob 19.30: DIE KLUGE (MODRA) — Carla Orffa in JOAN VON ZARISSA, balet Wernerja Egka; 13. predstava za D-abonmā in GWG-četrtek; in 10. predstava za GWK-četrtek.

Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonma.

MALI OGLAS

Izdelava preprog (vozlanih) — dobičkanosno opravilo! Lepe, nove vzorce dobite pri: WOLL- und STRICKBAR, Klagenfurt-Celovec (nasproti kaptucinske cerkve).

OKNO V SVET

— televizorje
in električne aparate vseh vrst
dobite pri

**Podjunski trgovski družbi
bratje RUTAR & Co.**

9141 Dobrla ves - Eberndorf 0 42 36-281

Velika zaloga perila blaga in volne

za moške, ženske in otroke

L. Mauser

Klagenfurt, Alter Platz 35